

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
i stoip. peči-vrsta
mallo glasi po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. In večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Spoznanje?

Mehiška republika, ena najbogatejših dežel sveta, ki proizvaja okoli tri milijone kilogramov srebra na leto in stoji glede produkcije nafte med vsemi državami na drugem mestu, ima pa tudi veliko plantažno gospodarstvo, ves čas, odkar obstoja kot samostojna država, ne more priti do pravega državljanskega miru.

Španija, ki je to deželo kot svojo kolonijo štiristo let na najbrezobzirnejši način izsesavala, dokler se kreolsko prebivalstvo leta 1822. ni uprlo in ustanovilo samostojno republiko, je novi državi zapustila žalostno dedščino: čisto zanemarjeno, veleposestnikom zasluženo in demoralizirano prebivalstvo, skrajno korumpirano upravo in derutne finance: navedeni znak bivšega španskega gospodarstva povsodi na svetu. V teh razmerah zgraditi novo državo je bila težka naloga. K temu pridejo velike plemenske in pokrajinske razlike, ki pospešujejo separatizem, pa odvisnost od združenih držav severne Amerike, ki svojo pomoč pri gospodarski eksploataciji in dvigu dežele vporablja v svoj politični prid in so si že v prvih desetletjih republike, izrabljajoč njene notranje homotije, prisvojile Texas, Novo Mehiko in Novo Kalifornijo, torej polovico njenega teritorija. Tako je zgodovina Mehike neprestana izmenjava ene predsednika z drugim, ki pridejo vsi do oblasti po revoluciji, katero na tistem podpirajo tujci, zato da si zasiguro in poveča svoj vpliv po novi vladi. Glavno vlogo igrajo pri tem petrolejske koncesije, ki so v rokah severnoameriških družb in koncernov, kateri imajo največji interes na tem, kdo da v Mehiki vlada, ker je od tega odvisno podaljšanje pogodb za vrtnanje petroleja.

Ta vpliv je tisti, ki mu služi mehiškano notranje strankarsko življenje, ki se v glavnem odigrava med konservativno in liberalno stranko. Obedve stranki sta pristožidarskega izvora; konservativna je imela svoj izvor v loži tako zvanih Escosecev, liberalna pa v loži tako zvanih Yorkinov. Obe sta se borili za oblast in v njeno doseglo neprestano menjavali ustavo. Uprav presenetljiva je analogija te strankarske borbe z ono med radikali in demokrati v nekdanji kraljevini Srbiji ter v njenih zadnjih utripaljših še v kraljevini Jugoslaviji. Ti dve stranki sta v medsebojni borbi izrabljali tudi cerkveno vprašanje v Mehiki, dokler se le-to že v polovici preteklega stoletja ni rešilo po receptu liberalizma, ki je v glavnem obstojal v tem, da se je konfisciralo cerkveno premoženje, kojega izkupicek — okoli 80 milijonov pezov — je po ogromni večini izginil v žepih vladajoče stranke, tako da je l. 1861. mehiška republika postala insolventna! En sam predsednik je bil, ki se je svojem rodoljubju povzpela nad strankarstvo in deželo dolgo časa vladal v popolnem notranjem miru, kar je imelo za posledico velik gospodarski procvit: Porfirio Diaz. Živel je v najboljših odnošajih tudi s Cerkvijo, kar je tudi veliko pripomoglo k utrditvi mednarodnega ugleda mehiške republike in ves svet je videl takrat definitivno rešitev in konsolidacijo Mehike v diktaturi Porfiria Diaza, ki je postala čedalje bolj fakt. To pa se ni ujemalo z računi severnoameriških plutokratov, ki so očitno zanetli vstajo Madere, ki je l. 1911. prisilil Diaza, da je odstopil.

Tudi sledeči predsednik Carranza si je izvojeval predsedniški stolec s pomočjo Zedinjenih držav, ki so ga pa podminirale, kakor hitro je proglasil vse petrolejske vrelce za izključno državno last, in pomagale do oblasti Obregonu, ki si je kupil priznanje od Severne Amerike z novo petrolejsko pogodbo. Njegov naslednik Calles pa je moral dati od najvišjega sodišča kasirati Carranza zakon o podržavljenju vseh naftnih ležišč, kar mu je zagotovilo trajno podporo močnejše Unije.

Calles je svojo popolno odvisnost od Združenih držav severne Amerike maskiral s skrajnim svobododomislstvom: stari trik vseh liberalnih državnikov v romanskih državah. Da ne bi ljudstvo videlo svojega pravega nasprotnika v vladi sami, ki je kupčevala z gospodarskimi bogastvi dežele v škodo naroda, je začel divjo gonjo proti katoliški Cerkvi, ki se je kmalu potencirala do takega preganjanja, kakor ga moderna zgodovina od francoske revolucije dalje ne pomni. Povodi so bili ničevi, kajti Cerkev je v Mehiki že davnej oropana večjega dela svojega premoženja in pod ustavo, ki je prirojena popolnoma po vzoru Unije, že skoro pol stoletja ne uživa nobenega privilegija, kakor jih je pod Spa-

Patriarh Dimitrije težko obolel

Danes je bil dvakrat operiran -- Pred katastrofo

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Stanje patriarha se je danes bistveno poslabšalo. Člani vrhovnega sodišča so neprestano zbrani okrog patriarha. Prav tako zdravniški zbor. Popoldne so nekateri člani izjavljali vašemu dopisniku, da se lahko vsak trenutek pripeti katastrofa. To stanje je trajalo celo popoldne in tudi zvečer. Mnogi so prepričani, da bo v petek prišlo do katastrofe in da stojimo neposredno pred volitvami novega pravoslavne patriarha.

Zdravniški konzilij dr. Vrbnički, dr. Petrović in dr. Pavlović so popoldne bolnika operirali. Zvečer so operacijo ponovili. O patriarhovi bolezni je bil obveščen dvor. Ob enem so bili obveščeni vsi pravoslavni škofje in pravosodni minister. Sklenjeno je, da se na jutrišnji dan vršijo v pravoslavnih cerkvah molitve za patriarhovo ozdravljenje.

Stanje je ostalo sicer nespremenjeno, vendar se je iz njegove okolice širila vest, da ni izključena katastrofa v teku današnje noči.

Novi zakoni

Samoupravna posojila oproščena drž. davka -- Potrjeni računski zaključki so aktivni

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Ob priliki včerajšnje audience finančnega ministra je Nj. V. kralj podpisal tri zakone: 1. Zakon o osvoboditvi posojil samoupravnih enot od državnega davka. Zakon stopi v veljavo 1. junija. 2. zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o trošarinah, taksah in pristojbinah. 3. Zakon o odobritvi računov dohodkov in izdatkov za 1924—1927. 1924 in 1925 izkazuje dohodkov 10.838.448.358 Din, izdatkov 10.540 milijonov 296.205. 62 Din. V smislu zakona o državnem računovodstvu gre suficit v prid povečanja državne imovine. 1925-26 je bilo dohodkov 12.063.781.345.70 Din, izdatkov 11 milijard 777.190.023. 51 Din. 1926-27 dohodkov 11.606.284.606.19 Din, izdatkov 11.592.633.639 dinarjev.

Zakon o oprostitvi samoupravnih posojil od državnega davka določa, da se oproščajo

od plačanja taks in davkov vsa posojila, bodisi da so najeta v inozemstvu, bodisi v državi v javne svrhe. Zakon stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih novinah«.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Ministrski svet je imel snoči pod predsedništvom ministra predsednika Petra Živkovića sejo. Izdelal je dopolnilo k zakonu o trošarinah. Kakor smo že poročali, je bilo določeno, da znaša trošarina 14 Din na hl. Ze sedaj so določene tudi izvozne premije za tiste, ki bodo izvažali žganje v Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko in drugam. Izvozna premija znaša 4 Din za hl. S tem zakonom se ustanavlja kredit 12 milijonov Din, iz katerega bo fin. minister nagradil izvoznike žganja. Poleg rešitve zadev se je ministrski svet bavil tudi s pravilnikom k temu zakonu.

Tarifna pogajanja z Grčijo

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Dopoldne ob 10 se je v prometnem ministertvu pričela konferenca med našo in grško delegacijo za ureditev tarifnega vprašanja za Grško in svobodno cono v Solunu. V imenu prometnega ministra dr. Korošca je konferenco otvoril in pozdravil goste dr. Bončina s temile besedami:

»V imenu prometnega ministra mi je čast, pozdraviti gospode delegate prijateljskega grškega naroda. Prepričan sem, da se bo obema delegacijama posrečilo v najkrajšem času rešiti tarifne probleme, da bo tudi gospodarski interes obeh narodov osiguran in da bodo ostali gospodarski odnošaji med obe-

ma prijateljskima državama lažji in živahnejši. Prav tako sem prepričan, da bo ta konferenca imela pozitiven uspeh, ker jo vodi duh koncilijacije, s katerim se je posrečilo urediti tudi druga vprašanja, ki se tičejo ureditve prometa med obema državama. V tem smislu mi je čast, delegate znova pozdraviti z željo, da bi jim bilo bivanje v naši prestolici prijetno.«

Nato sta obe delegaciji takoj prešli na dnevni red. Sporazumeli sta se, da naj se sporazumno določi dnevni red in način razpravljanja. Jutri se bo prešlo k meritorni razpravi.

in bi zakon stopil v veljavo hkrati z novo razpredelbo in prevedbo uradništva upravne stroke. V notranjem ministertvu se na tej prevedbi živahno dela. Uradniki bodo prevedeni na nove službene položaje, dobijo nove naslove, nove plače v smislu proračunskih postavk, ki določajo zanje 18 milijonov. Kakor čujemo, se bo ob priliki prevedbe osebja izvršilo veliko napredovanje upravnega uradništva v Sloveniji.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Kmetijsko ministertvo je izdelalo zakon o živinoreji. Sedaj se dela na pravilniku k temu zakonu, ker se morata oba istočasno predložiti.

Prevedba upravnega uradništva

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor smo poročali, določa zakon o obči upravi novo razvrstitev titulature in nove plače uradništva upravne stroke. Logična posledica tega zakona je prevedba vsega upravnega uradništva na novi položaj. Ker pa je prevedba s hitrostjo uprave v nujni zvezi, se, kakor se čuje iz notranjega ministertva, na prevedbo ne bo tako dolgo čakalo, kakor pri sodnikih in državnih pravdnikih, oziroma sodnikih upravnih sodišč. Prevedba naj bi bila gotova, kakor hitro bi se zakon sprejel

nijo. Dokazano je, da je Calles v tej gonji imel podporo tako severnoameriških protestantskih sekt in Kukuks-klana kakor tudi sovjetov, ki so v to svrhu poslali v Mehiko svojo proslulo Kolontajevo.

Calles si je domišljal, da bo Cerkev, kateri je prepovedal v Mehiki vsako bogoslužje, uničil. Vspah pa je bil ravno nasproten: Cerkev je podaril na stotine mučnikov, od katerih se bodo mnogi imenovali do konca sveta z največjim spoštovanjem na oltarjih v glorioj svetnikov, je okrepil zavest celokupnega katoličanstva na svetu, mehiške katoličane same pa združil v krepko falango, utrjeno in obnovljeno v veri bolj nego če bi eno celo stoletje živeli v miru in zadovoljstvu. Tako občutno kot Calles ni bil v boju zoper Cerkev poražen izlepa noben moderni državnik.

Pod sedanjim predsednikom so se zato začela pogajanja med vlado in v tujino izgnanimi mehiškimi škofi, da se stanje, ki je postalo za državo veliko bolj nevarno in neznosno ko za Cerkev, neha in sklone pošten mir. Preganjanje Cerkev je radi razpuščenega

tiranskega samovoljstva anarhijo v deželi tako povečalo, da je država k temu koraku bila prisiljena v svojem lastnem življenjskem interesu. Izkazalo se je zopet, da je katoliška Cerkev vsaki državi najtrdnjša moralna opora in da je brez nje in proti njej nemogoče vladati kulturni državi. Vsi katoličani sveta in obenem pravi demokrati iskreno žele verskega miru v Mehiki, ki ga je že sto let krvavo potrebna, da se enkrat dvigne in s skupnimi narodnimi močmi v lepi državljanski slogi zacvete in se ojači ter dvigne na ono mesto v svetu, ki ji gre po ogromnih narodnih bogastvih in visoki inteligenci njenega prebivalstva. Če bi bile mehiške vlade moči, ki so jih trošile v stoletni čisto nepotrebnosti, od zunaj zaneteni borbi in praskah s Cerkvijo uporabile v to, da bi v slogi s Cerkvijo in z njeno aktivno pomočjo delale za dvig narodne izobrazbe in za gospodarsko emancipacijo države, bi Mehiko danes predstavljala važen in ugleden ter krepak člen v verigi neodvisnih bogatih latinskih držav Amerike, ki vse žive v najlepšem miru z velesilo katoliške cerkve!

Hrvatje in imenovanje jugoslov. kardinala

Zagreb, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na vesti o imenovanju jugoslovanskega škofa za kardinala prinaša »Obzor« v uvodniku, v katerem pravi, da je nujna potreba, da se jugoslovanski škof imenuje za kardinala že radi tega, da bi bil najvišji predstavitelj katoliške Cerkve enak po činu pravoslavnemu patriarhu. Dalje piše »Obzor«, da je več nego gotovo, da bo moral biti kardinal Hrvat, tembolj, ker so Hrvati največji katoliški narod v tej državi. Razen tega tudi radi ozemlja, ki ga zavzemajo hrvatski katoličani, ki so skozi stoletja vzdržali borbo proti vzhodu. »Obzor« je mnenja, da se bodo lepe besede, ki jih je sv. Stolica ponavljala Hrvatom, enkrat uresničile.

Trg. pogajanja s Poljsko končajo 25. t. m.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Pogajanja s Poljsko so v bistvu tako daleč, da so začrtane že glavne konture. Računa se, da bo 25. junija gotov tudi specialni del. Ako bi do tega specialnega dela ne prišlo, bi se pogajanja nadaljevala enkrat kasneje, ker morajo glavni člani poljske delegacije odpotovati 25. junija v Ženevo. Termin za nova pogajanja še ni določen.

Za znižanje cen kruhu

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) V zadnjem času se je na borzi opazilo padanje cen pšenice. Radi tega so zahtevali zastopniki mestnega prebivalstva izven Srbije, zlasti v Zagrebu, Ljubljani in Novem Sadu, da se znižajo krušne cene. Istočasno so v teh krajih krušne cene v resnici padle. V Belgradu, kjer je tudi padla cena pšenice, nihče ne mara znižati krušnih cen. Zato se je začela akcija, da bi se trgovci prisilili, da bi istočasno z drugimi mesti znižali krušne cene.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Kmetijski minister dr. Franješ je dovolil 750.000 Din kredita za nakup plemenskih žrebecev za državne žrebečarne in za kranjsko selekcijsko zadružno in potrebe posameznih občin. Prav tako je odobril precejšnji kredit za nakup bikov po celi državi, za goveje selekcijske zadruge, za samoupravne postaje in ostale potrebe občin. Nakup bikov se vrši v teh dneh v celi državi.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Oddelek za turizem in trgovinskem ministertvu je dobil iz Nemčije od potniškega biroja IIs v Dresdenu obvestilo, da se je v Nemčiji organiziral pokret, da bi prišla v jesen v Jugoslavijo večja skupina zdravnikov iz vse Nemčije. Radi bi si ogledali našo državo, zlasti Primorje. Ob enem bi stopili z našimi zdravniškimi krogi v ozki stik.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Komisar privilegirane agrarne banke bo jutri odpotoval v Veliko Plano, od tam pa v Veliki Bečkerek. Namen njegovega potovanja je, da se posvetuje o delovanju agrarne banke. V kratkem bo izšel seznam tistih, ki so vpisali delnice v večji vsoti v agrarno banko.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Glede skrivnostne najdbe glave in nog v žiškem okraju ne daje belgrajska in niška policija nobenih pozitivnih obvestil.

Belgrad, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Na račun vojnih reparacij bo naša država dobila skupno 84 milijonov zlatih mark ali 1 milijardo 92 milijonov Din.

Subotica, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Mešana jugoslovansko-madžarska komisija, ki je preiskovala dokumente madžarskih državljanzov, ki žive na našem ozemlju, je danes končala svoje delo. V komisiji sta z naše strani Konjović in Daković, z madžarske strani pa dr. Frank in Horvat. Delegacija se poda v Novi Sad, kjer bo nadaljevala svoj posel.

Na razstavo v Barcelono bo jutri odpotovala naša delegacija.

Seja vlade se je vršila nocoj ob 6. Na dnevnem redu so bila resorna vprašanja.

Egiptski nogometaši v Belgradu

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Preko Aten so iz Egipta prispeli v Belgrad egiptanski nogometaši Tarzana, ki se bodo jutri pomerili z belgrajskim sportnim klubom. Kljub izredni belgrajski vročini pa je sinove vročega solnca tako zeblo, da so si v hotelu »Petrograd« naročili čaja, da so se pogreli.

Poziv in prošnja ob desetletnici ljublj. univerze

V marcu 1928 se je ustanovilo »Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada« v Ljubljani.

Namen Narodnega univerzitetnega zaklada bo, podpirati univerzo pri izpolnjevanju univerzitetne knjižnice, pri ustanavljanju in izpolnjevanju univerzitetnih znanstvenih institutov in seminarjev, institutskih in seminarjskih knjižnic in zbirk, event. pri ustanavljanju novih stolic, dalje, podpirati jo v vsakaterih drugih težkočah, v katerih bi univerza apelirala na kako materialno pomoč (§ 3. društvenih pravil).

Da bi se razširjanje društva olajšalo in porast Narodnega univerzitetnega zaklada pospešil, je društveni odbor sklenil, po vseh večjih krajih v Sloveniji osnovati poverništva (§ 9. društvenih pravil).

Zato pozivljamo prijatelje slovenske univerze, ki so voljni prevzeti v svojem kraju ali krogu poverništvo, naj se javijo odboru, ki jim bo poslal potrebne tiskovine.

Tisoč in tisoč jih je, ki bi za univerzo radi žrtvovali 20 ali 50 Din kot podporni ali redni člani našega društva, ko bi jih kdo opozoril in povabil in pri njih članarino pobral. Ne dvomimo tudi, da bi se našli, ki bi za univerzo žrtvovali še več in k društvu pristopili kot dobrotniki (500 Din na leto), ustanovniki ali pokrovitelji (1000 Din ali 5000 Din na leto).

Odbor se nadeja, da bo to njegovo vabilo našlo mnogo prijateljev, ki bodo pripravljene pospeševati društvo, ki mu je edini namen, delati za izpolnjevanje naše univerze.

Z združenimi močmi podprimo domačo univerzo prav sedaj, ko obhaja prvo desetletnico svoje ustanovitve!

Dopisi naj se izvolijo pošiljati na naslov: »Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada« (v roke poslujočega podpredsednika prof. dr. Lukmana), Ljubljana, Univerza.

Predsednik: Dr. Danilo Majaron.
Podpredsednika: Veletgovec Andr. Šarabon in prof. dr. F. Lukman. — Tajnika: Prof. dr. Albin Ogris in docent dr. Jos. Turk. — Blagajnika: Preds. Kranjske hran. Ivan Avsenek in ravnatelj Mestne hran. ljubljanske dr. F. Černe.

Diplomatski ukaz

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) V zunanem ministrstvu je podpisan velik ukaz o razvrstitvi, napredovanju in premeštvih diplomatskih uradnikov. Poslaniki v tem ukazu niso zapopadeni.

Težka nesreča radi nevihte

Belgrad, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Iz bližine Zaječarja se poroča, da je blizu vasi Brbica huda nevihta zalotila kmete na polju. Zateklo so se pod visoko drevo, v katerega je udarila strela. Pet je bilo takoj mrtvih, 11 pa težko poškodovanih.

Hrvatske vesti

11. junija 1929.

Najstarejši osiješki list »Die Drau« je prenehala izhajati radi visokega deficita. »Die Drau« je v poslednjem času zastopala programe različnih strank, ki so si bile med seboj nasprotno.

Filmsko snemanje Hrvatskega Primorja v severnem delu se že dalj časa vrši. Filmanje izvaja v svrhu turistične propagande, zlasti v inozemstvu hrvatsko filmsko podjetje »Stella«, ki je prav za prav v angleških rokah.

Splitški ribiči so včeraj vjeli preko 600 kvintalov rib. Ker je bil trg zelo založen, so se ribe zelo pocenile, zlasti še, ker se radi prometnih neprilic niso mogle izvažati v notranjost.

Grčija in Mala antanta

Atene, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Nekateri grški listi naglašajo, da je Grčija sedaj po sklenjeni prijateljski pogodbi s Češkoslovaško zvezana s prijateljskimi in razsodiščnimi pogodbami z vsemi državami male antante.

Amnestija v Bolgariji

Sofija, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Kakor se čuje, se je dosegel sporazum o bodoči amnestiji, katere naj bi veljala tudi za bivšega ministrskega predsednika Radoslavova. Domneva se, da je bivši bolgarski kralj Ferdinand prosil svojega sina kralja Borisa, naj to stvar uredi še pred mesecem avgustom, ker namerava takrat Ferdinand obiskati Bolgarsko.

Drobne vesti

London, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Indijski nacionalisti, ki so na zakonodajnem zborovanju v Delhiju metali bombe, so bili obsojeni na dosmrtni izgon in prisilno delo. Obsojenci so obsojbo sprejeli z vzkliki: »Živela revolucija!«

Dunaj, 12. jun. (Tel. »Slov.«) Člani madjarske in romunske delegacije za optantska vprašanja so imeli danes dve seji, na katerih so razpravljali o vseh možnostih za rešitev odškodninskega vprašanja. Tekom razprave so z obeh strani stavili razne predloge, vendar še niso prišli do končne presoje.

Po demarši Male antante

Velik atis v inozemstvu — Komentarji madjarskih listov — Akcija Male antante se bo nadaljevala — Naslop romunskih časnikarjev

Budimpešta, 12. junija. (Tel. »Slov.«) V tukajšnjih političnih krogih se smatra, da je demarša Male antante resen moment, ki bo brez dvoma še imel velike posledice. Poudarja se, da je to prvi slučaj v mednarodnem svetu, ko je Madjarska uradno odgovorila, da zahteva revizijo mednarodnega mirovnega stanja. Madjari smatrajo, da je madjarska vlada gotovo zavarovala svojo pozicijo, ker sicer zunanji minister Valko ne bi mogel dati takega odgovora.

Madjarski listi so deljenega mnenja. Vladni listi pravijo, da je bila demarša Male antante zmernejša, kakor se je prvotno pričakovalo. Mislijo, da bo posledica te demarše intervencija velesil pri Mali antanti. Vladni listi so mnenja, da je inspirator tega koraka dr. Beneš, ki hoče porušiti sedanjí napredek ugodnih zvez med Madjari in Romuni na eni strani, kakor tudi med Jugoslavijo in Madjarsko na drugi strani.

Nevladni listi pa pišejo drugače. Demarši ni treba pripisovati posebnega značaja in ne bo v inozemstvu napravila posebnega vtisa.

Po poročilih iz Prage se v tamošnjih diplomatskih krogih zelo resno bavijo z demaršo v Budimpešti. Dr. Beneš bo nadaljeval akcijo in bo o tem obvestil ostale zavezniške države. Trdi se, da bo Mala antanta storila poseben korak v Parizu in Londonu, kakor tudi, da bo obvestila Rim, da Madjarska uradno zahteva revizijo trianonske pogodbe.

Dunaj, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Voditelj romunske delegacije pri optantskih pogajanjih poslanik Davilla sporoča vašemu dopis-

niku, da popravi komentarje madjarskih listov o demarši Male antante, da so madjarski listi pozno dospelo verbalno noto razlagali tako, da je Romunija iskala pretezo, da bi razbila optantsko konferenco. Dokaz za to, da ta trditev ni resnična, da ni direktne zveze med optantskim vprašanjem in političnim postopanjem Madjarske, je že to, da se je Davilla vrnil iz Bukarešte in da so se včeraj pogajanja nadaljevala. Madjarski listi so radi pozpozitivne demarše govorili o »hladni jezici« Male antante in vidijo v tem manever. Zakasnitev demarše pa se je zgodila samo radi odsotnosti romunskega zunanjega ministra Mironesca in namestnika jugoslovanskega zunanjega ministra Kumanudija, katero je bilo treba obvestiti o skupnem koraku. Sicer pa se bodo sedaj optantska pogajanja nadaljevala v hitrejšem tempu in Davilla, kakor tudi romunska vlada upata na zadovoljiv uspeh.

Bukarešta, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Romunski časnikarski sindikat je radi postopanja Madjarske nasproti njenim sosedam, ki je povzročilo demaršo Male antante, sklenil, da se ne bo udeležil latinskega časnikarskega kongresa, ki je sklican v Budimpešti, in da bo pozval časnikarske zveze latinskih držav, naj se kongres ne vrši v Budimpešti.

Bukarešta, 12. jun. (Tel. »Slov.«) V romunskem zunanjem ministrstvu z največjim mirom pričakujejo odgovor madjarske vlade na noto male antante v Budimpešti. Ko bo prejela madjarski pismeni odgovor, se bo romunska vlada s svojimi zaveznikoma v mali antanti posvetovala o eventualnih nadaljnjih korakih.

Madridsko zasedanje

Sprejeti predlogi za izboljšanje postopanja

Madrid, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Na dnevnem redu današnje seje Sveta Društva narodov je bilo 13 točk. Brez debate je bilo sprejeto poročilo o pristopu Združenih držav k mednarodnemu stalnemu razsodišču, obenem pa je bil sprejet tudi predlog Scialoje, da se obenem s prihodnjim zasedanjem Društva narodov vrši tudi konferenca onih držav, ki so pristopile k haaškemu statutu, da se na tej konferenci končno odobri predlog juridičnega odbora za izpremembo haaškega statuta. To se bo sporočilo Združenim državam kot odgovor na Kellogovo noto.

Dalje so bili odobreni nemško-poljski razgovori, ki so se vršili v Parizu radi izboljšanja krajevnega postopka pri manjšinskih pritožbah v Zgornji Slezijski. Prihodnja seja, na kateri bo Svet Društva narodov javno razpravljati o današnjih sklepih manjšinskega odbora, bo jutri dopoldne. Danes popoldne so si na povabilo španske vlade ogledali člani Sveta Toledo.

Madrid, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Včeraj zvečer je bila po štiridnevem posvetovanju

končana razprava v manjšinskem odboru. Po trikratni predelavi in v obliki, skrajšani na najpotrebnejšo mero so bili sprejeti v gotovi mieri pomembni predlogi za izboljšanje postopka, ki se bodo objavili skupno z londonskim poročilom odbora trojice in s poročilom o poteku razprave. Celotno poročilo in resolucija z določbami o objavi se bo predložilo v četrtletni seji Sveta Društva narodov, da bo o njem javno sklepalo. Vsi člani Sveta bodo oddali izjave.

Pariz, 12. junija. (Tel. »Slov.«) Besedilo resolucije o manjšinskem postopku, ki jo je sestavil japonski delegat Adaci, predvideva, kakor se čuje, sledeče odredbe za pospeševanje procedure: Tajništvo Društva narodov naj s posebnim potrdilom potrdi prejem peticij in vsako leto objavi statistiko o številu došlih pritožb in obravnavanih peticij. Število članov manjšinskega odbora se v posebnih primerih lahko zviša od 3 na 5. Z novimi dogovori pa se nikakor ne bo kršila suverenost držav.

Angleški zunanje politični problemi

London, 12. jun. (Tel. »Slov.«) O stanju sedanjih najvažnejših angleških zunanje-političnih problemov doznava Vaš dopisnik z dobro informirane strani: Vprašanje, kedaj se bosta sestala Macdonald in Hoover v Ameriki, se bo odločilo še le tekom prihodnjega tedna. General Dawes bo došel v London v petek. Pred torkom ali sredo prihodnjega tedna ni pričakovati o tem vprašanju stikov med Ameriko in Anglijo. — O angleško-ruskih odnosih ni verjetno, da bi se začelo kaj pred določitvijo angleško-ameriškega sestanka. Z angleške strani se je sporočilo Rusiji, da more angleška delavska vlada razmišljati o obnovi diplomatskih odnosov samo tedaj, če Rusija resno obljubi, da se bodo ruska vlada in njene politične in gospodarske organizacije vzdrževale vsake agitatorične intervencije v Angliji.

Za sporazum z rojalisti

Atene, 12. jun. (Tel. »Slov.«) V grški poslanski zbornici je skušal Venizelos opravičiti imenovanje Gonatasa za prometnega ministra, kar so smatrali rojalisti za provokacijo in odgovorili nanjo s tem, da so zapustili parlament. Venizelos je izvajal, da voditeljem revolucije v letu 1922 kljub njihovim tragičnim napakam ni odrekati patriotizma. Omeniti je treba tudi zmerni nastop rojalistov in njihovega voditelja Kaldarisa v zadnjem času in želeja, da se kmalu vrnejo v parlament, ker vlada ne namerava provocirati. Venizelos ni poznal nazorov rojalistov in je prepozno prejel njihova poročila. Sedaj pa bi bilo nelojalno, preklicati imenovanje Gonatasa. Tudi voditelji republikanskih opozicijskih strank so naglašali zmerno in patriotično postopanje rojalistov v poslanski zbornici in izrazili upanje, da bo ta debata omogočila njihov povratek v parlament.

Novosadška vremenska napoved. Večnoma vedro. Slabotni vetrovi jugovzhodne smeri. Na zapadu deloma oblačno. Hladneje.

Dunajska vremenska napoved. Lepo vreme bo najbrže tudi še jutri trajalo.

Sovjetska vlada proti sovjetom

Moskva, junija (A).

V sovjetski državi je prišlo sedaj do tega, da je vsak, ki se zavzema za pravice sovjetov in se za njih bori, proglašen za protirevolucionarja. Po desetletnem obstoju mora vodstvo komunistične države uničevati svoje temelje, da bi se rešila neomajna diktatura vodstva stranke.

Na nedavno se vrščem kongresu sovjetov je Stalin — v svesti si nevarnosti od strani sovjetov na deželi — dal zaupnikom navodila, da naj takoj prično z organiziranjem posebnih oddelkov izvršilnega odbora. Če se ta navodila izvršijo, se bo obenem stvarno izvedla neke vrste sprememba ustave. Novi »organizacijski oddelki« so neke vrste kontrola sovjetov in so po svojem delokrogu nad njimi. Čim prično oni delovati, bodo sovjeti s svojimi izvršilnimi odbori izgubili svojo samostojnost. Volitve, ki so se vršile letošnjo pomlad, niso potekle povsod mirno in brez krvi; v mnogih krajih je prišlo do krvavih bojov, požigov, umorov in pobojev. Nov sistem organizacije ima zato ta namen, da v bodoče onemogoči take pojave in da učvrsti moč in nadvlado vodstva stranke na deželi.

Vodja novega »organizacijskega oddelka« bo krajevni diktator, ki bo razpolagal s potrebnimi organi in pomočniki. Dočim se namreč sestava sovjetov menja z ozirom na vsakokratni volilni izid, so krajevni diktatorji in njihovi pomočniki stalni in so vedno na svojih mestih. Ta nova instanca v sovjetski organizaciji ima celo to polnomoč, da razpusti sovjete. Če smatra, da se je v njihovih vrstah pokazala tudi najmanjša protisovjetska tendenca, posebno če bi prišli v sovjetke svečeniški ali kulaki. Posebno tako imenovana avtonomna področja v Rusiji in avtonomne republike v Transkavkaziji se morajo na ta način očistiti vseh tujih ali osumljenih vplivov. Vlada je imela v teh pokrajinah zelo slabe skušnje, ker so bili kljub temeljiti izbiri pogosto izvoljeni protirevolucionarni elementi v krajevne sovjete.

Sovjetska vlada je torej pričela borbo s sovjeti, ta paradoks ostane v prihodnjih mesecih bojna parola Stalinova.

Danski zgled

Novo dansko socialistično Stauningenovo ministrstvo je zbornici predložilo zakonski načrt o popolnem razoroženju. Ta prvi korak v svetovni zgodovini je posebno zanimiv, ker je Danska mala država.

Znani angleški pacifist Kenworthy razpravlja v tej zvezi v »Timesu« o temeljnih vprašanjih naše kulturne bodočnosti. Angleži imajo seveda vse vzroke vzdrževati veliko mornarico, in Francozi imajo dosti izdatkov za svojo vojsko na kopnem. Tudi nemško-angleško predvojno tekmovalstvo se je tolmačilo s tem, da se je bala vsaka država za bodočnost svoje morske trgovine. A istočasno se nista bala oba tekmeča norveške in nizozemske mornarice, dasi sta jima odvzeli obe ti manjši državi dokaj odjemalcev v Južni Ameriki. Tudi zdaj razpravljajo Angleži samo o nevarnosti vedno večjega nemškega uvoza v angleške kolonije, a med tem trpi angleško blago v Kanadi največ od švicarske konkurence. Male države, ki plačajo neprimerno manj davkov, uspevajo torej na račun svojih močnejših oboroženih sosedov...

Ljudje, ki bi radi ovrgli ta nazor, se navadno radi sklicujejo na usodo Belgije, ki je postala vojna žrtev kljub vsem pogodbam o večni nevtralityti. »Not kennt kein Gebot« — sila kola lomi, — je govoril Bethmann-Hollweg, da opraviči »strategično-nujno« kršenje belgijske suverenitete. A Nemčija je drago plačala to izjavo! Zda ve vsak Nemec, da bi bilo boljše, če bi morali oblegati vse francoske obmejne trdnjave, kakor da se je izpremenil »častni dvoboj« v svetovno kaznovanje mednarodnega zločinca.

Seveda je Danska radi svoje lege izpostavljena stalni nemški nevarnosti. Nemčija je ostala velika država kljub temu, da je razorožena. Danska vojska nikoli ne bi bila kos nemškemu napadu. Dansko varuje samo mednarodna politika. V zavesti tega se hoče otresti vojnih bremen in nič ji ni za čast, da bi v bodočnosti sodelovala z drugimi člani Zveze narodov pri mednarodnem kaznovanju kateregakoli zločinca. Njen korak utede imeti dalekosežne posledice. Seveda mu ne morejo slediti države, na kojih bogatstva prežijo zemljelačni sosedje. Tudi visoko kulturne zapadne države, katerim ne grozi ta nevarnost, se bodo najbrž druga za drugo hitele otresti vojnih izdatkov. Oborožene bodo ostale samo velike države. Pridobijo pomen mednarodne policije. Ta varnostna služba postane vedno težja. Angleška že zdaj ne mara, da bi določila Zveza narodov za vse svoje člane enako dolžnost za varstvo svetovnega mira. Saj bi to dejansko pomenilo, da mora angleška mornarica sodelovati pri slehernem zapletljaju v vsakem kotičku zemeljske oble. Upati je, da se zaključiti ta zdaj pričetí razvoj z ustvarjenjem edine mednarodne armade. Vse države skupaj bodo nosile izdatke, ona pa bo skrbela za splošno, skupno varnost!

Ob 10 letnici naše koroške ofenzive

Načrt za vojaško osvobodjenje Koroške je izdelala vrhovna komanda v Belgradu. Operacije je vodil takratni komandant Dravske divizije, general Krsta Smiljanič.

Razpored naših moči je bil izdelan tako, da je bilo obrazovanih več samostojnih odredov. Čete so bile solidne, sestavljene iz srbskih polkov in iz takoj po zedinjenju formiranih, čisto slovenskih formacij.

Našo operativno moč je tvorilo 5 samostojnih odredov, ki so vsi bili v sestavi Dravske operativne divizije, kateri je poveljeval general Smiljanič. Komandanti posameznih odredov so bili: General Maister, takratna polkovnika, sedanja generala Marič in Milenkovič, takratni podpolkovnik in sedanjí general Tripkovič in pa major Kujundžić. Naše čete so pred začetkom ofenzive bile zbrane okrog Dravograda, Guštajna, Jezerskega vrha, Ljubelja in Podkorena.

Napad je začel zgodaj jutraj 28. maja 1919 in sicer povsod istočasno.

Naše glavne moči, ki so operirale od Dravograda in Labuda, Guštajna in poljan preko Pliberka, in od Jezerskega preko Zelezne Kaplje z glavnim namenom dejstvovati na mostišče pri Velikovcu, so po večdnevni borbi in po padu mostišča pri Velikovcu prešle na levo obalo Drave.

Ljubeljski odred, ki je bil sestavljen iz več manjših čisto slovenskih formacij in kateremu je poveljeval takratni podpolkovnik Tripkovič, je trčil na Karavankah, a zlasti na Kapi in pri Slovenskem Plajberku na močne sovražne oddelke. Odred se je zadržal na Karavankah 2 dni

Kolona ljubeljskega odreda je v prodiranju proti Celovcu v nočnem napadu od 4. na 5. junija v ostri borbi zavzela hollenburško mostišče in nadaljevala svoj pohod k Celovcu od južne strani.

Ko so 5. junija ob 16. uri prednji oddelki dospeli pri svojem pohodu do kanala Glan, sta

Poveljnik Dravske divizije general Tripkovič

iz Celovca njim nasproti privozila dva avtomobila z belo zastavo. V njima so sedeli celovski mestni funkcionarji, ki so komandantu ljubeljskega odreda pismeno in ustmeno izročili mesto.

Glavni komandirajoči general Smiljanič je nato zadržal ljubeljski odred na črti kanal Glan in pospešil prehod glavnih moči čez reko Krko ter je s prihodom na Gosposvetsko polje popolnoma izvedel strateški manever obkolitve in zavzetja Celovca.

Od kanala Glan je bila desna kolona ljubeljskega odreda odposlana 6. junija vzdolž južne obale Vrbskega jezera k Beljaku. Ko pa so prednji oddelki tega odreda 7. junija ob 11. uri bili oddaljeni od Beljaka še 4 km, je interaliirana vojaška komisija iz Celovca s svojo autoriteto in pismenim poveljem zaustavila daljnje nastopanje in zavzetje Beljaka, ter so se na ta način po zavzetju Celovca naše operacije na Koroškem uspešno završile.

V borbah za osvobodjenje Koroške so se naši domači častniki in vojak prvih borili samo o brami s svojimi srbskimi brati. V borbah so osvojili mnogo plena in zajeli mnogo vjetnikov.

Po završenih operacijah je izšel poseben Ukaz o odlikovanju, s katerim je bilo odlikovanih veliko število slovenskih častnikov, podčastnikov in vojakov.

General Rudolf Maister

Jezero.

Nad širokim spavajočim jezerom se nebesa dvigajo z belimi stolpi.

Večno upognjene vrbe jih opazujejo v neizmernih jezerskih globinah in ko da je sinje nebo na mirnem jezerskem dnu, se jim zdi.

Kadar se pa tice iz tujine od svetlobe oslepljene, priklatijo nad to večno ogledalo neba, obstanejo v dvomu, ker ne vedo: ali naj zletijo v višino, ali naj se zaženejo v vodo.

Tičji glas.

Ko pojoči čolnček na stativah, tke tica celo jutro pesem, skrita med dvema grmoma.

Ko nevidno glasno nihálo teče čolnček in šteje minute zelenkaste gozdne dne.

Ko krilato zveneče srce neprestano bije tičji glas, in gora je mrtva in pusta, kadar on umrè.

Čudežno drevo.

Na visoki zeleni rebri živi čudežno drevo. Podnevi praznih razširjenih rok stoji na sinjem nebu ko da prosi milosti.

Nekdo posluša njegovo molitev, da vsako mesečno noč rodi zlate sadove.

Ko pa jih lačna vervečka oddač ugleda in jih pride glodati, najde vse veje prazne in obrnjene k zvezdam. (Iz srbsčine T. Potokar.)

Kaj je novega

Koledar

Četrtek, 13. junija. Anton Padovanski, Akvilina.

Jubilejne slavnosti slovenske univerze

V četrtek, dne 13. junija bo poleg splošne razstave kulturnega in strokovnega udejstvovanja akademikov na tehniki, odprti še elektrotehnični inštitut ter dostopen za občinstvo od 9.—12. ure in od 14.—18. ure.

V petek, dne 14. junija se bo vršilo slavnostno zborovanje akademske mladine in javnosti ob 18. uri v veliki dvorani Uniona.

Pozivamo vse občinstvo, da se udeleži zborovanja in tako manifestira za razvoj in napredek slovenske univerze!

V soboto, dne 15. junija prirede ljubljanski akademiki gledališko predstavo v dramu.

Igrali bodo Adrejev-o »Studentovska ljubezen« (Dnevi našega življenja).

Čenj. občinstvu zelo priporočamo, da predstavo poseti in se ponovno izkaže naklonjeno akademskemu življenju in delovanju!

Strašen vihar in toča

Boštanj ob Savi, 12. junija.

Takega neurja, kakršno smo doživeli zadnjega nedeljo, ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Krog 7 zvečer je prihrumela nevihta iz štajerske strani, nastal je vihar, da je drevesa lomili; vsula se je ploha, da je izgledalo, kakor bi se oblak utrgal, vmes pa je začela padati toča debeljša kakor golobje jajce, in uničila vse nasade in žito po njivah in poljih, kamorkoli je dosegla. Razbijala je celo opeko po strehah in steklo v oknih. Škoda je ogromna. Ljudstvo je obupano in potrebuje nujne pomoči.

Št. Jernej, 12. junija.

V nedeljo, dne 9. junija je bil silno soparen dan. Ze popoldne so se začeli zbirati črni oblaki na nebu, ki pa so se zaenkrat še razpršili. Vedeli smo, da to ne pomeni nič dobrega. Toda, da nas čaka taka katastrofa, nismo pričakovali. Okrog 9 zvečer je prišlo neurje, kakršnega že dolgo ne pomnimo: bliski venomer, grmenje, šviganje strele, nakar se usuje ploha in toča, debelejša od oreha. Zlasti so po toči prizadeti vinogradi na Tolstem vrhu. Posestnik, ki je pridelal čez 20 hl vina, ga letos ne bo niti 100 l. Ponokod je dobesedno vse uničeno. Kar ni vzel mraz, je pokončala toča. Še v ponedeljek popoldne, ko je bil vendar zelo vroč dan, bi bilo mogoče na nekaterih krajih v dolini nasuti metrsko trugo toče. Vkljub silni vročini se ni stopila. Eno uro daleč jo je prinesel popoldne mož v žepu v št. Jernej in še je bila debela kot oreh. Poleg vinogradov na Tolstem vrhu so močno trpela polja vasi: Pristava, Orehoviča, Hrstje, Cerovilog, Gor. Stara vas, Zapuže. Ponokod morajo žito pokositi. Na šoli v Orehovici je pobila toča 16 šip, veliko tudi drugod. Žalosten je pogled na uničene vinograde in polja. Pomoč je nujno potrebna. Ljudje z obupom gledajo v bodočnost. Med nevihto je tudi strela udarila na več mestih, toda užgala hvala Bogu ni.

Kakšna bo ljublj. carinarnica

Da dobi Ljubljana novo carinarnico, je bila že dolgo želja vseh slovenskih zainteresiranih krogov, tako trgovcev in industrijev, pa tudi mnogih javnih činiteljev, predvsem zlasti mestne občine. Po dolgi in nešteti intervencijah je stvar le dozorela toliko, da so bila izvršena vsa pripravljala dela, tako da se bo v kratkem dvigala na severu mesta nova velika zgradba, — ljubljanska carinarnica.

Kakor smo že poročali, se je vršila zadnja seja komisije za zgradbo carinarnice dne 11. aprila t. l. v Ljubljani in so se udeležili tudi zastopniki generalne direkcije carin dr. Konrad Schmidt, zastopniki železniške direkcije, mestne občine, gradbenega urada in drugih činiteljev. Na tej seji se je definitivno določil prostor, kjer naj nova carinarnica stoji. Sklenjeno je bilo, da se

zgradi nova carinarnica

severno od kolodvora in južno od bolnišnice za silo, med Martinovim privozom in Dunajsko cesto. Nova

zgradba carinarnice bo v skladu z železniškim prometom in z regulacijskim načrtom za severni del mesta, kot ga je izdelal prof. arh. Plečnik.

Nova carinarnica bo obstojala iz več objektov: iz upravnega poslopja, skladišča, predprostora, klančine in stanovanjskih zgradb. Razen stanovanjske zgradbe bodo vsi objekti zgrajeni južno Vilharjeve ceste, stanovanjska zgradba sama pa severno.

Upravno poslopje.

bo enonadstropno. V pritličju bodo oddelki za poslovanje s strankami in kemični laboratorij; v prvem nadstropju bodo nameščeni uradi, ki imajo manj opravka s strankami, pisarne višjih uradnikov in prostor za seje in zbirko. V kleti bodo arhivi, umivalnica, trezor, soba finančne kontrole, ter prostor za centralno kurjavo in premog. Posamezni prostori v upravnem poslopiju bodo zvezani med seboj z dvigali za akte in s hišnim telefonom. V upravnem poslopiju bo tudi dohodarstveni urad, pred katerim bo vozovna tehnična.

Pred

skladiščem

bo 30 metrov širok prostor za vozovni promet. Skladišče bo dvojno: pokrito zaprto in pokrito odprto. Zaprto skladišče bo imelo na oni strani, kjer so tiri, 4 metre široko rampo za sklanjanje težkih tovorov. V skladišču bo prostor za carinske finančne in dohodarstvene uradnike. Na severni strani bo imelo skladišče 1.30 m široko rampo. Skladišče bo opremljeno z električno razsvetljavo ter signalnimi in kontrolnimi napravami. Pokrito odprto skladišče bo namenjeno za sklanjanje in ocarinjenje težkih tovorov, kakor avtomobilov, strojnih delov itd.

Projektirana klančina s strmino za vozove bo namenjena za razkladanje, oziroma nakladanje neposredno na vagona.

Stanovanjske zgradbe.

Severno Vilharjeve ceste so projektirane stanovanjske zgradbe. Obstojale bodo iz treh enonadstropnih blokov, ki bodo obsegali 30 dvosobnih in 10 trisobnih stanovanj. Ob Vilharjevi cesti bo kolonija zaključena z arkadami, ki bodo deloma zaprte in izrabljene za eventuelne trgovske lokale ali uradne prostore carinskih posrednikov. Stanovanja bodo udobna, svetla, opremljena s kabineto, straniščem in kopalnico ter pritliklinami. V vseh hišicah so projektirane v kletih pralnice in drvarnice. Hiše bodo zgrajene iz opeke in betona, tla bodo na hodnikih in v večjih prostorih monolitna, v uradih in stanovanjih pa iz deščic. Pred hišami bodo vrtovi.

Načrte za carinarnico in stanovanjska poslopja je izdelal mestni arhitekt Spinič. Zunanja arhitektura bo enostavna. Vsa poslopja bodo moderna in enostavna ter bodo odgovarjala higijenskim zahtevam ter praktičnim in življenjskim potrebam. Enostavnost delitve in enostavnost ploskev bosta potenciali monumentalnosti zgradb. Tudi s stališča arhitekture in gradbene tehnike bodo nova carinska poslopja za Ljubljano nekaj povsem novega. Bo to najbrže prvi slučaj, da bo v Ljubljani zgrajeno poslopje v smislu modernega stvarnega stavbnega sloga, ki ga Nemci že poznajo pod imenom »die neue Sachlichkeit«.

Ceste krog poslopij bodo tlakovali.

Stroški.

Vsi stroški, to je pridobitev zemlje, zgradba upravnega poslopja, raznih objektov in stanovanjskega poslopja ter tlakovalna dela, so preračunani na približno 20.000.000 Din. Finansiralo se bo to po finančnem načrtu in sicer z nabrano kaldrmino ter s posojilom 12.000.000 Din na račun bodoče kaldrmine. Ko bo poslopje amortizirano, preide v last mestne občine.

Še nekaj o dolenskem Čarugi

Orožniška postaja v Št. Vidu, ki je vodila vso akcijo proti roparskemu vlomilcu Jakopinu, je nujno sumila, da je pobegnil Jakopin preko savskih hribov, da se mora nahajati blizu železnice in da mora pasirati izhodišče postajo Zidani most. Pri potniški blagajni je stal preobleden v civilno obleko žandarmerijski kapral Toplak, kateremu se je sumljivo zdelo, da je kmečko napravljen človek kupil vozni listek II. razreda. Toplak mu je sledil v kupe ter se vsedel njemu nasproti. Po bragotini ga je z gotovostjo spoznal za Jakopina. Prišel je z njim razgovor ter se izgovoril, da ima še čas za malo pivo. Ko je izstopil, je naročil železniškemu detektivu, naj takoj obvesti žandarmerijo na postaji, da je v kupeju Jakopin. Ko je nato Toplak

Desanka Maksimovič:

Pesmi v prozi

Gozda čuvar.

Ob zelenem vhodu v gozd stoji stari bor, večni varuh gozda.

Ako hoče sovražnik navaliti na gozd, vrže svojo dolgo senco ko črno reko in mu pregradi pot.

Z bliski in gromi se bori in njihove ognjene meče in strele lomi.

S svojim čelom in prsi brani mrzlim vetrovom v gozd in trga njihove plapolajoče prašne zastave.

Neusmiljen je nebesni svod.

Neusmiljen je nebesni svod: v svoja modra naročja ne sprejema mrtvih.

Zveneli list se hoče dvigniti, pa pade v zeleni tolmun tihega studenca.

Ranjena tica zafrotla, da bi še za trenotek ostala blizu zvezd, ali ko da jo je nekdo iznenada s tanke niti strgal, pade sredi gozda v prepad.

Celo zvezde, svoje svetle stanovavce, pošilja nebo zemlji, kadar ugasnejo.

Čudeži vere na Ukrajini

»Etnografični Visnik« ukrajinske akademije znanosti v Kijevu objavlja niz zanimivih poročil o močnem verskem gibanju med ljudstvom na Kijevskem, Volinskem in Podolskem. Največ poročil govori o čudežni obnovitvi cerkvenih križev, kupol je svetih podob. Posamezne hiše, katerim je naklonila svojo milost Mati Božja, obiskujejo zdaj številni romarji. Zanimive so tudi nove verske pesmi, ki jih poje zdaj ljudstvo, tako s stališča verske psihologije kakor s stališča folklorne. Tako n. pr. poje ena teh pesmi o čudežnem razpeli blizu podolske naselbine Kalinovke. Boljševiški vojak je prestrelil razpelo. Iz Kristusove roke se je vtila kri. Prišlo je ljudstvo in videlo, da umiva Marija rano s solzami ter jo briše z lasmi. Vernikom so se spomnili želje, katere so predložili Kristus: onemogli so pričeli hoditi in slepci so spregledali. Marijine solze so ustvarile zdravilni studenec. Pesem se konča s prošnjo vojakove obupane matere: »Opustite mojemu sinu, naj bo prokleta ura, v kateri sem ga rodila«. Ljudstvo odgovarja: »Naj mu Bog odpusti. Ne grdi ga, mati. Izpolni je božjo voljo, spomni se ljudi na Boga. Saj niso hodili k maši, niso krstili otrok, zapirali cerkve in namesto njih naredili gledališča. Zdaj vedo, kaj so storili. Če se

ne bodo skesali, bodo trpeli težke muke po smrti.«

Druga pesem se nanaša na t. z. Jozafatovo dolino poleg Galičincev na Podolskem, kjer so postavili ljudje več sto križev. Pesem pripoveduje: Pastir je pasel čredo. Hotel je zajeti vode iz studenca, se ozrl in zagledal ženo z dolgimi zlatimi lasmi v zlati kroni. Rekla mu je: »Le napajaj. Jaz čakam samo na svojega sina.« Kmalu je res prišel potnik, in je čul pastir, kaj sta govorila. Potnik je dejal: »Obhodil sem vso zemljo. Povsod je greh, kri in umor. Pobiti bom vele polovice ljudi.« Zena ga je pričela prostiti: »Če pomoriš starše, kdo bo ščitil drobno deco, da postane boljša kakor so očete in matere?« — »No, dobro,« je rekel potnik, »kaznovale jih bom s hudo boleznijo. Naj se spametujejo.« Zena je zopet rekla: »Dosti je bilo muk na svetu. Zakaj boš preganjal ljudi? Stori raje čudež, da vidiš Tvojo slavo in se skesajo.« — »Dobro, Mati,« je rekel sin, »naj bo po tvojem. Naj nauči ljudi čudež. Ti pa, pastir, pojdi in vsem oznani, kar pride.« Pastir je razumel, da je videl Kristusa in Marijo ter ob studencu postavil prvi križ. Tako se je pričela zgodba Jozafatove doline, kamor roma na tisoče kmetov iz najbolj oddaljenih vasi. Prepevajo svoje pesmi, od katerih se ena glasi: »Mi romarji gremo, aleluja, gremo. Ne hodimo sami, nas peljejo angeli. Srečen je ta dan, ko zagleda-

prišel nazaj v kupe, je hotel Jakopin vlak zapustiti, gotovo ker se mu je odhod Toplaka zdel sumljiv. Toplak je Jakopina ustavil z namenjenim revolverjem, Jakopin pa je isti hip segeel po revolverju. Medtem je prišel že na pomoč železniški detektiv, ki je Jakopina zagrabil od zadaj, da se ni mogel več ganiti. — Prepeljali so ga nato v pisarno železniške policije, kjer so mu napovedali aretacijo. Jakopin pa je cel čas tajil, da bi on bil ropar Jakopin Odpehali so ga nato v Ljubljano, kjer so ga naprej zasliševali, pa ni hotel ničesar priznati.

Orožništvo zato ni preostajalo drugega, kakor da so ga peljali z opoldanskim vlakom v Št. Vid, da bi ga na mestu vlomov konfrontirali Peljal ga je poveljnik litijske orožniške postaje g. Rebernik, ki mu je prigovarjal med vožnjo, naj prične vlope. Jakopin pa je vse trdovratno tajil. Seže ko je pri Grosupljem zvedel, da bo moral v hudi vročini peš na Gornji Vrh, kjer ima na vesti tri vlope, se je vdal (najbrže se je zbal hude vročine in klanec), ter priznal nekaj vlomov in da je res Jakopin.

V Št. Vidu je potem prostovoljno podpisal zapisnik, da mu ni bilo treba iti na Gornji vrh. Orožniki so ga pa spoznali po dejstvu, da je bil oblečen v obleko Kozlevarja, nosil je istotako uro Kozlevarja. Klobuk je imel od Vida Mustarja, katerega je pretepel. — Jakopin je dalje izdal dva tovariša, ki sta doma blizu Št. Janža in sicer oče in sin. Obadva sta menda medtem že aretirana. — Dalje je Jakopin izpovedal, da je ukradel blizu Čateža nekim kmetom 45.000 kron, orožništvo pa je dosedaj zaman poizvedovalo, kjer da bi bil ta vlom izvršen, ker se ni nihče javil, da bi mu bila ta vsota ukradena. Sploh se pa vede Jakopin zelo zakrknjeno in trmasto, priznava samo tiste zločine, ki se mu dokažejo. — Orožništvo pa prav marljivo zasleduje za drugimi njegovimi pajdaji, katerih bo menda več kot samo trije.

KAKO JE ROPAL JAKOPIN.

Ljubljana, 12. junija.

Najbolj presenetli Slovake pri vseh Jakopinovih dejanjih izredna mladost prijatelja Naceta Jakopina. Rodil se je 31. decembra 1906 v vasi Potoku, občina Bukovica pri Litiji. Njegov brat Anton, ki je že prijet, pa je bil rojen leta 1911., torej je star komaj 18 let. Spomladaj je ropal z obema nekimi Franc Kolenc, 26 leten fant iz Mirne. Tudi ta je že sredi meseca maja padel pravici v pest.

Vsi trije, oba Jakopina in Kolenc, so osumljeni, da so dne 26. marca vlomili pomoč v zidanico Janeza Verbiča v Kremenjaku pri Sv. Križu. Oskrbeli so se s posteljnimi perili ter pokradli nekaj dragocenosti. Skupna škoda ni presegala 500 Din.

Drzen rop so vsi trije izvršili dne 16. aprila v Dolini pri Mirni. Vsi trije so oboroženi s puško in pištolami vdrli v hišo Marije Udovič ter prisilili domačine, da so jim izročili gotovine v znesku 2264 Din ter raznih živil v vrednosti okrog 3000 Din. Še isto noč so okradli mlinarja Pavla Rebolja za razne stvari v vrednosti okrog 900 Din.

Dne 23. aprila sta Nace Jakopin in Kolenc vlomila skozi okno v hišo Ane Lavrihe v Dolenji vrbi št. 2 pri Dobrnju. Pokradla sta več obleke in perila v vrednosti okrog 2406 Din.

Nekaj dni poprej, dne 10. aprila, sta napravila dober plen v trgovino Helene Jermančič v Telčah. Oba sta, kajpak, strastna kadilca, kot se to spodiobi in zato sta odnesla iz trgovine veliko množico tobaka in cigaret, pa tudi več srajc, žepnih ropcev, čevljev, še na zadrgo nista pozabila, pa tudi ne na denarnico s 400 Din drobiža, vse pa sta naložila v ukradeno košaro in odnesla.

Dne 24. aprila sta se preskrbela še z vinom. Vlomila sta v zidanico Matije Hribarja v Ostrcu in odnesla 400 litrov belega in 10 litrov rdečega vina.

Koncem aprila sta zopet izvršila roparski vlom. Vdrla sta ob 3 zjutraj v hišo Ane Majer v Draslah pri Št. Rupertu in z orožjem v roki odnesla več dragocenosti, denarja in svinjine v vrednosti 2500 Din. Še isto noč sta vdrla v hišo Josipa Rebolja v vasi Dolu in odnesla več živil in vina, da sta zalila svoje veselje nad lepim plenom, ki sta ga dobila pri Majerju. Dober plen sta napravila dne 2. maja zvečer v hiši Antona Debeveca v Zg. Svinjskem št. 26. Odnesla sta več dragocenosti, vrednih 2270 Din in steklenico vina.

To še niso vsi ropi in tatvine, zlasti niso navedeni oni, ki jih je izvršil Jakopin v zadnjih tednih.

Skupno je Jakopin obdolžen okrog 7 velikih ropov in nad 20 tatvin.

JAKOPINA PREPELJEJO DANES V NOVO MESTO.

Preiskavo vodi o Jakopinovih zločinih litijsko orožniško poveljstvo. Orožništvo pa mora biti zelo previdno, kajti Jakopin je osumljen tudi ropov in tatvin, za katere se ne ve, ali jih je izvršil on, ali pa kdo drugi, ki se je izdajal za glasovitega roparja »Pumprac«.

Jakopin je sedaj v ljubljanskih zaporih. Še danes pa ga prepeljejo k okrožnemu sodišču v Novem mestu, kamor spada in v čigar okrožju je izvršil tudi največ ropov.

Aretiranih je tudi že nekaj njegovih pajdajev, ki bodo morali skupno z Jakopinom v Novo mesto.

mo Novi Jeruzalem. Tam je hodil sam Gospod, in se vidijo njegovi sledovi. Sedem ran je imel in zdaj je za nas grešnik dobil še osmo: prestrelili so Ga na križu. Vi, moji romarji, vi niste mislili na Me. Spomnite se zdaj in poklekajte. Pride sedem angelov in nesejo čaše v rokah. Zberejo Kristusovo kri, jo postavijo na prestol in opravijo sv. mašo. Opravijo mašo, s posvečeno vodo poskropijo ves svet in ne bo več lačnih ter bočnih. Amen, Gospod, le pridi hitro!

Seveda so morali nabiralci tega dragocene narodne blaga mimogrede omeniti, da je te pojave razlagati kot »po veličastnih političnih dogodkih neizogibno množinsko psihozoo« — saj so komunisti! Vendar smo jim lahko hvaležni, da so nam omogočili vpogled v mogočno versko gibanje med ukrajinskimi kmeti.

★ Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolenje organe. Pisatelj klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

Sprejem dijakov v školi. zavod sv. Stanislava

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi, pravno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev, ki so dovršili z odličnim ali prav dobrim uspehom vsaj štirišestredno ljudsko šolo; zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovniškemu stanu.

Prošnje za sprejem se naslovi na škofijski ordinariat v Ljubljani. Prošnji je priložiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Prosilci za v prvi gimnazijski razred ne smejo biti v smislu šolskih predpisov mlajši kakor 10 let in ne starejši kakor 13 let.

Starši ali njihovi namestniki naj prinese prošnje s prilogi osebno v zavod sv. Stanislava v času od 18. junija do 15. julija t. l. Z njimi naj se pridejo obenem predstaviti njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Letno plačilo se določa z ozirom na šolsko izpričevalo in premoženjske razmere prosilca, oziroma njegovih staršev. Podrobna pojasnila glede plače, obleke, knjig itd. dobe stranke o priliki zglasitve v zavodu.

V drugi razred in nadaljnje razrede se sprejemajo samo pravno dobri dijaki z dobrimi izpričevali, pod nobenim pogojem pa ne repetentje. Čas pripravljanja za nadaljnje razrede traja tudi od 28. junija do 15. julija.

Vodstvo školi. zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, dne 12. junija 1929.

Osebnosti

★ Novi rektor ljubljanske univerze. Za prihodnje leto je izvoljen za rektorja ljubljanske univerze dr. Metod Dolenc, profesor juridične fakultete. Za dekana tehnične fakultete je izvoljen prof. dr. Rihard Zupančič.

★ Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za vodnika 1. diviziona Vardarske topniške brigade lopi. podporočnik Andrej Pirc; na službo v dunavsko konjsko bolnico veterinarski pomočnik V. razr. Ivan Drinovec; za vršila dolžnosti veterinarja užiske garnizije vet. pomočnik V. razr. Rudolf Rajhl; na službo v 5. divizion drinske topniške brigade vet. pomočnik V. razr. Mirko Jagodič; na službo v 2. divizion vrbaške topniške brigade vet. pomočnik V. razr. Miroslav Simenc; na službo v 5. divizion bosanske topniške brigade vet. pomočnik V. razr. Drago Ogorelec; na službo v poveljstvo petrinjskega vojnega okrožja peh. kapetan I. razr. Oskar Zuber in za poveljnika brzonetne čete 30. pešpolka peh. kapetan I. razr. Janko Hamersak. — Napredovali je za veterinarskega pomočnika III. razr. vet. pomočnik IV. razr. Frano Pučko, števši od 26. februarja 1929.

★ Iz poštne službe. Postavljeni so za zvezničnike 3. skup. dnevniciarji: Josip Zuzek in Josip Drinovec na Ljubljani 2, Viktorija Kapun na Mariboru 1, Albin Pelhan pri IL ter t. t. tehn. sekciji, Bronislava Stegu na Jesenicah-Fužine, Janko Erker na Ljubljani 1, Bogomila Primožič v Domžalah, Karel Kocjančič in Rajko Loeske na ravateljstvu, Viden Stojanović v Slovenski Bistrici in Ivan Zabel na Jesenicah na Gorenjskem. — Za služilce 2. skupine pa dnevniciarji: Josip Puklavec in Adolf Kržižanič v Slatini Radenci, Josip Polančič in Ivan Vrabli v Ormožu, Ivan Mar in Kamniku, Josip Rapotec v Laškem, Milan Oberski v Rogatici, Karel Škerjanc v Trbovljah 1, Alojzij Gajšek v Sv. Juriju ob juž. železnici, Brigita Bašca v Metliki, Zora Triglav na Rakeku, Pavlina Mozetič v Črni pri Prevaljah, Ana Trampuš v Zagorju ob Savi, Marija Šiško in Zorana Fischinger v Novem mestu, Franc Horvat v Cankovi, Franca Zupane v Brežicah, Josipina Pečar v Kranjski gori, Janez Črako in Viktor Jare v Apačah, Julijana Valentin na Mariboru 3, Marija Janovsky, Maks Požanko in Karolina Petelenka roj. Farčnik na Mariboru 1, Marija Kokot in Josip Sentočnik na Mariboru 2, Marija Korbar v Mostah pri Ljubljani, Karolina Hafner, Angela Dovgan, Josip Mejač, Franc Cuderman in Albina Sotšek na Ljubljani 1, Anica Salehar na ravateljstvu, Aleksander Lazarevič v Murski Soboti, Josip Pauko v Ptuj, Franc Dolar v Dobrni, Janez Kržižnik na Jesenicah na Gorenjskem, Marija Perovšek v Starem trgu pri Rakeku, Uršula Lešnik v Lescab, Marta Sila v Mokrin, Ernesta Stergar v Litiji, Josipina Schinko v Rušah, Vera Španjol in Zidanem mostu, Roza Povšič v Mežici, Vinko Eržen v Kranju in Franc Menart v Gorenjem Logatcu. — Za pogodbeno poštarje: Josipina Gregorič v Hočah, Dora Perše v Topolšič, Ivanka Hočevar v Sv. Petru v Savinjski dolini in Josip Kračnik v Podnatru. — Napredovali so za zvezničnike služilci: Ciril Zeleznik, Martin Drakler, Franc Kaluža in Bogoljub Bobera v Zidanem mostu, Anton Sojar, Andrej Bizjan, Franc Ciuha in Franc Mohorič na Ljubljani 1, Ivan Smrkoli in Tomaž Ravnikar pri 35. ter t. t. tehn. sekciji, Franc Hočevar in Martin Širme na ravateljstvu. — Premaknjeni so: zvan. 2. skup. Franc Dolinar z Maribora 2 v Doljno Lendavo; zvan. 3. skup. Josip Geiser z Maribora 1 v Pragersko; služ. 1. skup. Josip Puklavec iz Slatine Radenci v Beltince in Franc Goja iz Škofje Loke v Tržič; služ. 2. skup. Konrad Mak z Maribora 1 v Rogasčevce; Franc Supančič z Maribora 1 na Maribor 2; Simon Golinar iz Beltincev v Slatino Radenci; Fr. Menart iz Gorenjega Logatca v Dolenji Logatec in Konrad Koba iz Tržiča v Škofjo Loko.

Ostale vesti

★ Zagrebški nadškof v Sloveniji. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je prišel na 14 dnevni odmor na Visoko v Poljanski dolini. Prišel je v svojem avtomobilu v spremstvu svojega tajnika. Obiskal je tudi grob dr. Ivana Tavčarja G. nadškof je navdušen nad lepoto Gorenjske. V prostem času se bavi z ribolovom, do katerega ima veselje še iz mladosti.

★ Deputacija po toči oškodovanih pri velikem županu. Danes popoldne se je zglasila pri g. velikem županu dr. Franu Vodopivcu deputacija po toči oškodovane prebivalstva iz okolice Zidanega mosta. Deputacijo je vodil inž. Uhlj iz Loke pri Zidanem mostu. Deputacija je velikega županu razložila skrajno stisko prebivalstva in mu izročila prošnjo za podporo, v kateri navaja, da znaša celotna škoda po toči okrog 500.000 Din. Gosp. veliki župan je deputaciji zagotovil svojo naklonjenost in vsi možno podporo s strani oblasti.

★ Pogreb žrtve železniške nesreče pri Kamniku. Janeza in Antona Hafnerja se vrši v četrtek, te je danes, ob 6 popoldne v Šmartnem pri Kranju.

★ Vsiljiva tuja agenta. Zastopnika tvrde je Bratislave, pred katerima je »Slovenec« nedavno svaril, sedaj po končanem ljublj. veselemu znova nadlegujeta duhovniške hiše. Da se kupčija prične, ponudita solidne brišče in prte prav po nizki ceni. Tako prideta z neznansko ljubeznostjo in brezprimerno vsiljivostjo do damstanih in kotenine, pa vse samo »na čez«. Oseb, ki se v blagu spoznajo, ne trpita pri kupčiji. Mudi so jima grozno, ker jutri jima poteče potni list, pa bi v svoji blagonaklonjenosti do duhovščine še tako rada obiskala tega in onega gospoda. V ceni padeta pri kosu

od 2000 Din do 800 Din, če ne gre drugače. Glavno pa je, da izsiljujeva potrdila župnih uradov o prodanem blagu, katere potrdila jima služijo v nadaljnjo reklamo. Ko se kupčija prične, zagotavljata, da ne igra denar nobene vloge; šele ko po sklenjenju kupčije obljubiš, po pošti plačati, zahtevata; ali denar ali blago. Pri njeni psihološki gostobesednosti ne prideš s svojo okornostjo in nestrokovnostjo nemišlino niti do besede.

★ Koncert radovljškega pevskega okrožja v Gorjah v nedeljo 16. t. m. popoldne ob 4 bo gotovo največja glasbena prireditev v letošnji poletni sezoni na Gorenjskem. Okrožje razpolaga z izbornimi pevskimi zbori in šteje skupno na 200 pevcev. Znani so najboljši moški zbori v tem okrožju. Poleg tega je na programu koncert naše najbolje podeželske godbe Kat. delavskega društva na Jesenicah. Zato vladno vabimo vse prijatelje petja in glasbe v nedeljo v Gorje.

★ Pevska zveza obvešča vse zainteresirane za višarsko romanje 17. in 18. avgusta da je število 800 doseženo in zato danes nismo mogli več sprejemati novih priglancev. Vsi dobijo izkaznice po pošti.

★ Dalmacija je cilj mnogih poletnih izletnikov. V dnevih od 7. do 14. avgusta priredi Prosvetna zveza na parniku »Salona« 6dnevni izlet po morju od Sušaka do Kotorja in nazaj. Parnik se ustavi na 12 krajih in čaka toliko časa izletnike, da si lahko vse zanimivosti mesta in naravne krasote ogledajo. Hrana in stanovanje je na ladji. Vožnja od Sušaka do Kotorja in nazaj stane I. razred 1700 Din, II. razred 1400 Din. V tej vsoti je obseženo tudi stanovanje in hrana. Vsak izletnik nosi stroške do Sušaka in nazaj od Sušaka. Vožnja s Kotorja v Cetinje z avtom stane 150 Din za osebo. Priglasbe sprejema Prosvetna zveza, Ljubljana, do 25. julija. Pri priglasu se mora vplačati polovico stroškov.

★ V »Uradnem listu« je objavljen »Zakon o državnih cestah in »Zakon o samopopravnih cestah« (»Službene novice« z dne 13. maja 1929).

★ Filozofska fakulteta v Skopju razpisuje mesto docenta za staro klasično filologijo in za etnologijo z etnografijo. Tozadevne prijave je poslati dekanatu filozofske fakultete v Skopju.

★ Natčaj za šole za zaščitne sestre v Ljubljani je razpisan do 20. avgusta 1929. Sprejemajo se gojenke z dovršeno nižjo srednjo šolo (meštansko šolo, osmerazredno ljudsko šolo). — Natčajne informacije bodo objavljene v Uradnem listu za ljubljansko in mariborsko oblast.

★ Radi »zadostevca« v smrt. V Karlovcu je te dni izvršila samoumno dijakinja VI. razreda višje dekliške šole Anika Kocman. Anika je imela v vseh predmetih same odlične ocene, le v nemščini je imela zadostno, radi tega tudi ni dobila odlike v spričevalu. To jo je tako potrla, da se je vlegla na železniški tir in drveči vlak ji je odrezal glavo.

★ Pokolj radi dekleta. V bosanski Vasi Mostri pri Visokem je 18 letni mladenič Rasim Vrcan, v vasi znan kot pretepec, izvršil pravi pokolj. Zaljubljen je v neko dekle iz družine Omeragičev, toda dekletovi sorodniki so mu to ljubezen ovirali. Radi tega je prišlo do spopada, v katerem je Rasim ubil dekletovega brata Alijo Omeragiča, težko ranil njenega očeta, nekaj drugih članov te

Ljubljana

Vsi v petek v Union na manifestacijsko zborovanje za razvoj in napredek slovenske univerze!

Dokažimo, da je univerza naša najsvetjše zadeval!

Vsi v Union!

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nocoj bosta opravljali nočno službo lekarni: 1. Piccoli na Dunajski cesti in 2. Bakarič na Sv. Jakoba trgu.

Grozen samomor v bolnišnici

Včeraj nekaj minut po 12 je bil izvršen v bolnišnici grozen samomor. Na oddelku št. 2, kjer zdravijo razne notranje bolezni, sta se na hodniku pred straniščem brila dva bolnika. Mimo je prišel bolnik, 47letni čevlar Jakob Oman iz Tržiča in prosil prvega bolnika, naj mu posodi britve. Ta je to odklonil, češ, naj mu jo da drugi bolnik. Ta je res izročil Omanu britve. Oman je z britvijo odšel v stranišče. Nekaj minut za tem je prišel še četrti bolnik in hotel na stranišče. Oman je za seboj vrata le pripril in jih je mogel ta bolnik odpreti. Pogledal je v stranišče in se ustrašil: v mlaki krvi je ležal Oman, sam ves oblit s krvjo. Na splošen hrup sta prihitela bolniška sestra in zdravnik. Omama so prenesli takoj na kirurški oddelk, kjer mu je nudil zdravniško pomoč dr. Kramarič.

Po ranah, ki si jih je prizadejal Oman, se da sklepati, da si je Oman prerezal najprej roko pod komolecem, tu si je pretrgal kite in žilo, nato pa si napravil dve zarezi na prsih, ranil pa si je tu le kožo in podkožno tkivo. Ko mu še vse skupaj ni bilo dovolj, si je z odločno kretnjo prerezal tik pod brado vrat od ušesa do ušesa. Prerezal si je sapnik, požiralnik ter seveda tudi obe glavni žili. Rana je segala tik do hrbtenice na vratu. Na kirurškem oddelku so mu vložili v vrat umetno cevko za dihanje, živel pa je komaj še pol ure, nato pa je izdihnil.

V Tržiču zapušča družino.

Velika beda v Ljubljani

Pozimi smo obširno pisali o veliki revščini, ki vlada v Ljubljani. Da poleti ni mnogo boljše, dokazujejo tile slučaj: Na mestni socialni urad prijavila dve stari ženi 23 let sta stanovali v istem stanovanju v neki hiši na Sv. Petra cesti. Preživljali sta se nekoliko s krpanjem in likanjem, eno sobico pa sta oddajali v podnjam. Taka hišni gospodar je izjavil, da potrebuje stanovanje zase in je obe ženi deložiral. Starki sta noč preživel pod kostanj, nato pa sta se zatekli na mestni magistrat. Tu jima niso mogli preskrbeti drugega stanovanja, pač pa so jima za silo dali ma' o podporo, da si bosta vsaj nekoliko pomagali. Kako bosta živeli potem, kdo naj ve?

Drugi slučaj: v bolnišnici leže že dalj časa štiri popolnoma tuberkulozne stare osebe. Bolnišnica bi se jih rada rešila, ker potrebuje prostor za druge, še ozdravljive bolnike, mestni magistrat pa ne ve, kam bi z njimi. Zavetišče za onemogle je prenapolnjeno, pa tja bi bilo tudi nemogoče sprejeti skrajno jetične ljudi, v postev bi prišle edino hiralnice, toda te so še bolj prenapolnjene, kot pa zavetišče za onemogle.

Radiomansetjake termalno kopalnice DOLENJSKE TOPLICE
(Toplice pri Novem mestu)

so edino in trajno sigurno zdravilno sredstvo pri reumatizmu, neuralgijah, šenaskih boleznih t. d.
— Kopalnice nudijo vsa potrebna sredstva za izvirke. — Sezonsko od 1. maja do 30. septembra. — Zelenišča postaja je Strža: Toplice, dolenska železnica. — Zahtevajte prospekte. — Cene znižane, posebno v pred- in po sezoni.

rodbine pa je lažje ranil. Vrcan je šele pred kratkim prišel iz zapora, kjer je odsedel 16 mesecev radi teške telesne poškodbe.

★ Pravočasna pomoč sadilcem tobaka. Med hercegovinskimi sadilci tobaka, ki so bili že v veliki stiski, je vzbudilo veliko veselje, da jim je finančni minister odredil doplačilo 20% na slabo ocenitev pri zadnjem odkupu tobaka. To doplačilo je po vztrajnih intervencijah doseglja organizacija sadilcev tobaka, kar je sadilce tako opogumilo, da so se še čvrstje oklenili svoje organizacije in so plačali vso zaostalo članarino.

★ Grozen zločin obupanega očeta. V Subotici so te dni našli v njegovem stanovanju nezvestnega brivca Podorja Slevana z dvema otrokoma. Preiskava je ugotovila, da je brivec zastrupil svoja otroka s sublimatom, nato pa sam spil večjo količino iz strupene snovi. Fodor je umrl, ne da bi se zavedel, mala hčerka Katka se nahaja v brezupnem stanju, druga hčerka Tereza pa je dobila le lahke opekline v ustih in bo kmalu ozdravela. Fodor je svoji deklici zastrupil, da bi ji rešil bede, ker je v zadnjem času zelo malo zaslužil, tako da ni mogel vzdrževati družine. Zvečer se je malo napil in doma ukazal svojemu najstarejšemu sinu Zoltanu, grožnje mu z nožem, da ga ubije, če ne napiše oprostilo pismo ostali družini. Potem je deklica zapodil iz sobe, ko pa je ostal z ostalimi štirimi otroci v sobi, je prisilil obe deklici, naj izpijeta sublimat, češ, da je to pivo. Ostalih dveh otrok ni šilil k temu. Deklici sta takoj omedleli, nato pa je še sam spil sublimat.

★ Za šolerje in avtomobiliste. Šofer in samovoz, spisal inž. Ivan Stofa, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Knjiga je zelo obširna, jasna, bogato ilustriрана, lepo opremljena in lahko umiljiva in velja Din 140. — Kdor hoče napraviti šoferski izpit, se mora poslužiti te knjige, ker izprašuje izpraševalna komisija le iz te knjige.

★ »Schulz Universal« tehnična Vam daje točno težo in s tem zavaruje Vaš zaslužek do zadnje pare. Zahtevajte brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika. Jugo Schulz d. z o. z., Ljubljana.

★ 16. junija vsi na Tabor, kjer bo v obližju »Županove jame« velika veselica. Igra godba na pihala. Za dobro kapljico in prigrizek preskrbljeno. Pri vlakih vozovi in avtobus na razpolago.

★ Na Taboru pri Grosupljem 16. junija slavnostna otvoritev božjega pota. — Ob 10 bo sv. maša nato slavnostni govor. Ob isti priliki si lahko ogledate tudi znamenito »Županovo jamo«, v kateri je na tisoče kapnikov.

★ Najfinije čajno maslo iz pasterizirane smetane dobite v trgovini Ivan Pestotnik, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Najbolj karakterističen za vso bedo v Ljubljani je energičen napis na vratih mestnega socialnega urada: Radi prenapolnjenih prostorov v mestnem zavetišču je vsak sprejem vanje nemogoč in se prošnje odklanjajo.

Stalen prosilec v mestnem socialnem uradu je mož, upokojeni železničar. Mesečno prejema 600 dinarjev pokojnine. Ima tuberkulozno ženo in tri otroke. Ko so ga maja meseca deložirali, je moral z družino prenočevati več noči pod kostanjem. Sedaj je dobil zaslonno stanovanje: skrajno vlažno klet, v kateri trpi vseh pet, on, revmatičen mož, tuberkulozna žena, ki je vedno prehlajena, in trije mali otroci, ki še celo sedaj, junija meseca, zmrzujejo ponoči v kleti.

V Ljubljani je hudo, toda mnogim ljudem na jugu se zdi, da se da v Ljubljani udobno živeti. Dnevno prihajajo v Ljubljano Dalmatinci, Bosanci, Ličani in drugi dela iskati. Tega seveda ne nadejo vedno, saj ga še domačin težko dobi. Ti reveži se potem zatekajo na mestni magistrat s prošnjami za poime stroške, da se morejo vrniti domov.

To so le nekateri slučaji in le nekateri detajli iz splošne bede v Ljubljani. Celotna slika ljubljanske revščine pa je mnogo hujsa.

○ Deložirancem. Mestni magistrat ljubljanski razglasa, da ne bo mogel v bodoče strankam, ki jim bo sodišče prisililn potem izpraznilo stanovanje, dodeliti stanovanja, niti shraniti pohištva, ker so shrambe za pohištvo napolnjene in vsa stanovanja do meseca avgusta zasedena. Radi tega opozarja stanovanski urad mestnega magistrata vse prizadete stranke, da, kolikor je mogoče, same pošljejo stanovanja, oziroma shrambo za pohištvo in s tem preprečijo, da jim pohištvo ne ostane na prostem. V ostalem bo pa stanovanski urad skušal z razpoložljivimi sredstvi omiliti težek položaj onih, ki morajo izprazniti svoje dosedanje stanovanje.

○ Preiskava kopalne vode v kopalnici »Ilirijec« po Higijenskem zavodu v Ljubljani. V študijske svrhe je prišel Higijenski zavod v Ljubljani vsak dan preiskavati bakteriološko, kemijsko in mikroskopsko kopalno vodo v kopalnici »Ilirijec«. Po dveh začetnih preiskavah se je ugotovilo, da voda povsem odgovarja kopalni svrhi in je izdatnost filtracijskih naprav izvrstna.

○ V mestni klavnici (prosta stojnica) se bo v četrtek 13. t. m. ob 15 prodajalo prašičje meso.

○ Umrlj so v Ljubljani v času od 7. do 12. t. m.: Anton Škorjanec, delavec, 78 let, Hradeček vas 46 v istem času so umrli v bolnišnici: Pavla Ločniškar, batarica, 69 let, Zbilje 11; Ana Švigelj, žena gostilničarja, 36 let, Boštanj; Marija Pirc, bivša kuharica, 74 let, Strelška ul. 2; Josip Mejač, upokojeni železniški inspektor, 67 let, Kodeljevo 282; Josip Bulc, sin služkinje, 10 mesecev, Mirna 67; Vida Savjice, hči mizarja, 4 leta, Dravljice 119; Karol Gumze, šofer, 30 let, Križevniška ulica 12; Ivana Jakopin, hči delavke, 1 leto, baraka mlarne; Ana Klemenčič, gostilničarka, 44 let, Toplice 67.

○ Tatvina denarja. Sodovničarju Moretu je bilo v ponedeljek zvečer iz pisarne ukradenih 2500 Din. Policija je kot sumljivega te tatvine prejela nekoga bivšega Moretovega uslužbenca. Če je ta pravi tat, bo pokazala šele preiskava.

○ Vlom. Eni množičnih vladnih ovadb, ki jih dobe vsak dan časniki na policiji na razpolago, sta bila priložena tudi dva lična ustnika iz umetnega jantarja. Zato je ovadba vzbudila njihovo pozornost. Ovadba navaja, da je bilo v noči od torika na sredo vlomljeno v pisarno tovarnarja Josipa Cihlafa na Dunajski cesti št. 50. Neszan tat je odnesel 500 takih ustnikov, vrednih 1000 Din. Ker tat vse življenje ne bo mogel porabiti toliko ustnikov, jih bo skušal najbrže kje prodati.

Maribor

□ Pri velikem županu marib. oblasti je postavljen za gozdarskega inženjerja Franc Ravter, dosedaj gozdarski inženjerski asistent.

□ Volga, Volga, mati rodnaja... ta veličastna pesem ruskega hrepnenja po domovini in kozakem atamanu Stijeni Ráziynu se bo razlegala iz gri ruških pevcev od danes naprej pa do vključno 16. t. m. ob predvajanju grandioznega filma »Volga, Volga« v Giraškem kinu. V. Turžanski, ki je režiral film »Mihajlo Strogov«, je v »Volgi« s posrečenimi domisleki (zbor bojarov, življenja na galejah i. t. d.) pričaral slike nepozabne lepote. Prosvetni zvezi, odnošno njenemu odseku za kulturo, je treba samo čestitati, da je pridobil omenjeni film ponovno za Maribor. Ruski pevski zbor g. Nedzelnickaja spremlja film s popolnoma novim izbranim pevskim in glasbenim sporedom. Predstave so ob pol 19. in 21. uri.

□ Drugi del strokovnega tečaja za učitelje kmetiško-nadaljevalnih šol se je zaključil v nedeljo v tukajšnji občinski Vinarski in sadjarski šoli. Tečaja so se udeležili učitelji, ki so v preteklem letu delovali na posameznih kmetiško-nadaljevalnih šolah; namen tega drugega dela strokovnega tečaja je bil predvsem ta, da se udeleženci praktično izpopolnijo v posameznih panogah kmetijstva, v koliko potrebujejo to pri nadaljevalno-šolskem pouku. Obenem so prevzeli učitelji posamezne teme iz področja posameznih panog kmetijstva, ki jih bodo obdelali do tretjega dela strokovnega tečaja za učitelje kmetiško-nadaljevalnih šol, ki se vrši začetkom oktobra v tukajšnji Vinarski in sadjarski šoli.

□ »Wie sich der kleine Moritz...« Prejeli smo v objavo: »Ljudska knjižnica« je največja knjižnica v mariborski oblasti. Tako je bilo čitati črno na belem v mariborskem »Večerniku« dne 6. t. m. Ker se sedaj ni prava doba za časopise »races«, smo se nadejali, da se bo ta pomota čimprej popravila. Ker se pa to do danes ni zgodilo, moramo javnost resnici na ljubo opozoriti, da je seveda »Studijska knjižnica v Mariboru« največja knjižnica v mariborski oblasti, ki je najmanj trikrat večja kot »Ljudska knjižnica«. To bi menda že lahko vedeli v uredništvu »Večernika«. (Zveni pa ta smela trditve tako kakor če bi se ta ali oni poprsil: »Večernik« je največji dnevnik in ljubljanski in mariborski oblisti. Op. ur.)

□ Obmejni promet preko Maribora izkazuje v preteklem mesecu sledečo sliko: skupno je potovalo preko Maribora 29.744 oseb. Pripotovalo je 15.016 oseb in sicer iz naše države 4480, Amerike 92, Avstrije 5540, Italije 120, Madjarske 63, Nemčije 1523, Poljske 147, Čehoslovaške 2896 iz ostalih držav pa 155. — Odpotovalo je preko Maribora skupno 14.728 oseb in sicer iz naše države 6154, Amerike 100, Avstrije 4895, Italije 143, Madjarske 58, Nemčije 996, Poljske 113, Češke 1778, Švice 44 ter 447 iz raznih drugih držav. Kakor običajno je tudi pretekli mesec potovalo preko Maribora največ potnikov iz notranjosti države, Avstrije, Čehoslovaške in Nemčije.

□ Tretjeredna skupščina ima svoj mesečni sešestanek danes ob pol 16. uri v frančiškanskem samostanu.

□ V prid ruskim sirotam priredi danes ob 17. uri tukajšnja vojaška godba koncert v mestnem parku. Program obsega sledeče točke: Moskva marš (Pokorni); Uvertura k operi »Eleonora« (Donizeti); Fantazija iz opere »Tosca« (Puccini); »Na Vardaru« (Svoboda); VIII. rukovet srp. narodnih pesmi (Mokranjac) ter Ruski marš (Slavinski). Vstopnina 2 Din. prostovoljni prispevki se s hvaležnostjo sprejemajo.

□ Pred zaključkom gledališke sezone. V tukajšnjem Narodnem gledališču se bo ob koncu sezone vršila še ena premiera (»Cerkvena miša«); razen tega se bo pred zaključkom sezone vršil poslovniti večer I. Rakuše, ki zapusti Maribor.

□ Pri delu 37 letno delavko Angelo Primožič, uslužbeno v neki tukajšnji tovarni, so sredi dela popadli srčni krči, da je revica padla v nezavest. Nezvestost jo jo prepeljali v tukajšnjo bolnico.

□ Um se je omejal tukajšnjemu trgovcu Rudolfu B. Nesrečniku so odpremili v Grac.

□ Primarij dr. Hugon Robič zopet ordinira v Mariboru, Kamniška ulica 2.

□ Za ublažitve brezposelnosti. V teku meseca maja je bilo nanovo zaposlenih preko tukajšnje Borze dela 594 oseb in sicer 375 moških in 219 žensk; praznih službenih mest je bilo 404, delo je dobilo 363 oseb, odpadlo 100, odpotovalo pa 109. Izrednih podpor brezposelnim je razdelila tukajšnja Borza dela tekom preteklega meseca v iznosu 4233.29 dinarjev; 190 osebam pa so bili izdani vozni listki s 50% popustom za potovanje v skupni vrednosti 11.290 dinarjev.

Celje

□ Nekaj pripomb za mestno upravo. Lani smo dobili avtoskopnik, ki ima to prednost, da ne uporablja vode iz hidrantov, temveč škropi s ceneno vodo iz Savinje. Tak škropnik imamo zato, da škropimo mestne ulice in se branimo oblakov prahu, ki so baš v Celju radi slabe konstrukcije mestnih ulic posebno nadležni. A po zelo prometnih ulicah srečamo ta avtoskopnik ob vročih dneh komaj po dvakrat na dan, ali pa še tega ne. Čemu ga potem imamo? Zlasti okoli stavb, ki so v gradnji ali renoviranju in kjer se tvori posebno ostri maltni prah, naj bi se škropilo čim pogosteje. — Odvob fekalij je menda stvar mestne občine. In ni ne v prid higijeni ne v ugled mestu, če se take diskretne zadeve opravljajo pri belem dnevu in še celo ob vročih dneh. Vsaj smradu bi nas lahko podnevi občina obvarovala. In se ta reč vrši v hišah, kjer imamo delikatesne trgovine, gostilne, lekarne itd., kjer more na gošta pač silno »prijetno« vplivati vsa ta zaveza. Naj bi se uredilo, kakor je pač na dlani, da je

urediti treba! — Množe se slučajni nesocialnih odpovedi stanovanj in podražena najemnin. Novogradnje zdaleka ne bodo zadostovale za streho brezstanovanjem. Mestna občina naj vendar že ustanovi vsaj posredovalni urad, če ne že stanovanjskega, da se bodo ljudje vsaj imeli na koga obrniti. In primeren pritisk na one brezsrčne, ki se skušajo z odpravo stanovanjske zaštite okoristiti, je s strani mestne občine več ko mogoč ter ga bo vsak poštenjak pozdravil.

□ Gostovanje mariborskega gledališča. Lepaki po mestu sporočajo, da gostuje v petek, dne 14. t. m. v tukajšnjem mestnem gledališču mariborsko gledališče s Fodorovo tridejansko komedijo »Cerkvena miša« (Arm wie die Kirchenmaus). Komedija je vrlo posrečeno delo, polno socialno-etičnih momentov in bo ob sodelovanju prvič moči mariborskega gledališča nudila nedvomno užitek. Komedija bo v Celju doživela svoj slovenski krst. Celjani se bomo te vpriporitve še zlasti udeležili radi tega, ker je nje čisti dobiček namenjen koristim mariborskih udruženih igralcev. Kakor čujemo, je vpriporitev za enkrat radi gostovanja mariborske opere v Mariboru preložen za nekaj dni in se v petek ne vrši.

□ Dobava mesa za celjsko-javno bolnico. Za celjsko javno bolnico je razpisana dobava govejega, volovskega in telečjega mesa za II. polletje 1929. Obširnejši razglas se nahaja na občinski deski, podrobnejša pojasnila pa se dobe pri upravi bolnice. Ponudbe je treba predložiti upravi javne bolnice do sobote 15. junija do 12. ure.

□ Okrajni zastop celjski gradi nov železobetonski most čez Hudinjo v Bukovzlaku. Zgradba te stavbe se bo oddala dražbenim potom. Ponudbe do 27. junija t. l.

□ Že zopet okraden delavec. Zadnji čas imamo zaznamovati kar lepo vrsto tatvin. ki so si vse enake. Delavec pride na delo, odloži kje blizu svoj suknjič, v katerem se nahaja večših tudi nekaj denarja. Tekom dela mož pozabi in tudi nima prilike paziti na svoj suknjič in ko ga hoče spet obleči, opazi, da je dobila njegova listnica noge, če pa ne že listnica pa vsaj denar iz listnice. V torek se je tako zgodilo tesarju Ivanu Razgoršku, ki je delal na novi stavbi v prvem mestnem mlinu, pri čemer je prišel ob 100 dinarjev. Zdi se, da gre v vseh slučajih za enega in istega grešnika.

□ Prekupi sadja se poslednji čas izredno množe v Celju. V čast celjskemu trgu je namreč treba ugotoviti, da je te dni bogato založen z prav zlahtnimi jagodami in češnjami in da se cene tega sadja gibljejo v primernih mejah. Pa so menda so zvovali spekulanti in prihajajo celo iz Ljubljane in Zagreba ter v zgodnjih jutranjih urah love na trg prihajajoče kmetice in odkupijo vse, kar prinesejo. Pri tem ponudijo seveda zelo nizko odkupnino, a jih prepričajo, češ, da imajo dobiček, ker jim ne bo treba stati na trgu, da so na trgu vsled velike količine blaga cene še nižje itd. Na trg prihajajoči okoličani naj pazijo na take ljudi in naj se ne dajo zavesti od lepih besedi, ko gre v večini slučajev le za spekulacijski dobiček, naše mesto samo pa trpi.

□ »Srečen zakon«. V soboto 8. t. m. malo pred 10 zvečer je prišel na stražnico v Gaberju Marija Z., soproga krojaškega mojstra Frica in prosila, da aretirajo njegovega moža, ki da je prišel pijan domov, pa jo brez povišala lopnil s stolom preko obraza, da ji je presekalo gornjo ustnico. Šli so po Frica in ga po daljšem iskanju našli na Dolgem polju, kjer je aufbiskal in na podobne načine kalil nočno tišino. Ko so ga zjutraj popražili, kako in kaj, je rekel, da se prav ničesar ne spominja.

Mišice in živce krepki solnčenjem ako se maže telo z originalnim Nigermal oljem ali kremo (Patent št. 5922) za solnčenje in masažo. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Cetrtek, 13. junija: 12.30 Reprodur glasba. 13.00 Časovna napoved in borzna poročila. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert Radio-orkestra: Holzmann: Stric Samy. Ziehrer: Stari Dunaj. Peer Gyntova suita I.: 1. Jutranje razpoloženje. 2. Ezina smrt. Geiger: Leharija. 18.00 Antologija slov. lirike, ravnatelj Bratina. 18.30 Pravilice pripoveduje radio-telka. 19.00 Češčina, gosp. Novak. 19.30 Zgodovina Slovencev, prof. Kranjec. 20.00 Večer angleške glasbe II, izvaja Radio-orkester: Sidney Jones: Mimoso-valček. Nevin: Narcis. W. Wallace: Marilana. Woodforde-Finden: Suita indijskih ljubavnih pesmi. 1. Tempeljski zvonomi. 2. Obup. 3. Kašmirska ljubavna pesem. 4. Do vsajenja. Fr. Humphries: Arabaska žalostinka. Moret: Makovo cvetje. Brown-Ayer: Ochlo Trik-Trot. 22.00 Časovna napoved in dnevna poročila.

Drugi programi:

Cetrtek, 13. junija: Belgrad: 12.45 Plošče. — 17.00 Radio-kvartet: Francoska muzika. — 17.30 Za ženo. — 20.00 Predavanje. D. Grubič: O potrebi ustanavljanja kmetijskih zbornic. — 20.25 Radio-kvartet. — 21.25 Prof. dr. Čajkanovič: Iz mitologije. — 21.50 Dnevna poročila. — 22.05 Burka v enem dejanju od F. Molnarja. — 22.25 Kvartet kralj. gardn. polka. — Zagreb: 13.15 Plošče. — 20.35 Komorna glasba. Sodeluje hrvaški trio. — 21.50 Dnevna poročila in vremenska napoved. — 22.00 Lahka večerna godba. — Praga: 11.15 Plošče. — 12.30 Orkestr. koncert. — 19.30 Orkestralna glasba. — 21.00 Komedija: S. E. Hokoš: »na motocicluc«. — 22.15 Informacije o orlovskem kongresu. — 22.25 Plošče. — Stuttgart: 10.30 Plošče. — 16.15 Popolnanska glasba. Petje in orkester. — 19.15 Zdravniško predavanje: Najvažnejše poklene bolezni. — 20.00 Pevski večer: Lauri Volpi. Tenor iz milanske »Sealee. Nato: »V vrhu pri zelenem venčuk. Vesele plošče. — Toulouse: 12.45 Soli (klavir, violina, saksofon, klarinet, harfa). — 13.15 Fragmenti iz operet. — 13.30 Nekaj tangov. Petje. — 20.35 Plošče. — Katovice: 16 Mladinska ura. — 17.55 Večerni koncert iz Varšave. — 20.30 Koncert. — 21.15 Literarna ura. — 23 Plesna glasba. — Rim: 17.30 Koncert. — 21 Koncert velikega simfoničnega orkestra. — Berlin: 16 Umetnost pripovedovanja. Prisrčnost in nečnost. Predava dr. Falkenfeld. — 16.30 Novi človek v gospodarstvu. Predava dr. Luther. — 18 Materina pisma. Bere L. Sagan. — 19 Umetnost, okus in moda. Predava Westheim. — 20 Prenos iz filharmonije: Večerarij. Nato plesna glasba. — Dunaj: 11 Koncert. — 16 Popolnanski koncert. — 18 Brazilija kot izseljeniška dežela. Predava dr. L. Neumann. — 20.05 Pisani večer. — 21.15 »Lord Spence«. Enodeljanka od R. Oswald. Nato lahka večerna glasba. — Milan: 11.15 Plošče. — 13.35 Jazz. — 16.30 Otroško petje. — 17 Jazz. — 20.30 Koncert. — Budapest: 9.15 Koncert tria. — 12.05 Koncert. — 16 Glasbena šola s primeri. — 17.45 Koncert ciganskega orkestra. — 19.30 Prenos opere. — 22.45 Plošče.

Dopisi

Moste pri Ljubljani

Kdaj vendar? O prelazu čez dolensko železnico na Zalokarjevi cesti je bilo že dokaj govorjenja in pisanja. Tudi ogledi so se že vršili. Vsakdo je priznal, da je razširjenje prelaza potrebno in da je tudi nujno, bo vsak potrdil, zlasti še sedaj, ko je ograja sosednjega vrta odmaknjena. Naj pride vendar kdo merodajnih gospodov od žel. ravnateljstva sem na sprehod, da bo videl, da je že zaradi ugleda železniške uprave razširjenje prelaza neobhodno potrebno.

Se ena tatvina psal Poročali smo že, da je bil ukraden veliki pes iz zaklenjenega vrta. Zdaj se nam pa poroča, da so v isti noči odgnali H. psa v Ciglarjevi ulici z verigo vred. Specialista, ki se bavi z odpeljavanjem psov, pa ni čutilo nobeno uho in ga ni videlo nobeno oko. Ali pri nas res vse tako trdno spi?

Jesenice

Kat. del. prosvetno društvo Jesenice sporoča, da nedeljska vest, da bodo Jesenice 23. t. m. slovesno proglašene za mesto, ni točna, ampak društvo samo bo obenem z polaganjem temeljnega kamna proslavilo proglasitev Jesenic za mesto.

Novo mesto

Ljudsko gibanje. V Novem mestu je bilo tekom meseca maja rojenih 10 oseb in sicer 4 v mestni župniji, 6 pa v javni ženski bolnišnici. — Umrlj: Wolfgang Ahlert, sin stavbenega svetnika, star 7 let in Zofija Ulčar, hči natakarike. V ženski javni bolnišnici pa so umrle 4 osebe.

Kočevje

Umrla je v Kočevju posestnica ga. Jerica Hönnigmann, mati mesarja Lopeza Hönnigmann v starosti 73 let.

Matura. Letos maturirajo tretji slovenski maturanti v Kočevju. Vsi osmošolci — 21 po številu — so bili pripuščeni k maturi. V ponedeljek dne 10. junija so pričeli pismeno maturo. Letošnji ministrski delegat je dr. R. Zupančič, univerzitetni profesor iz Ljubljane.

Nabor. V ponedeljek so se pričeli letošnji nabori letnika 1909. Po ulicah zopet poje harmonika, zanjo stopajo fantje in vriskajo.

Kopalna sezona. Junij je že izvalil tudi zadnje zmrazjenice v hladne Rinžine valove. Mestno kopališče, ki je bilo lani nanovo predelano, je polno navdušenih kopalcev, ki si s solncem in vodo utrjujejo svoje zdravje.

Poizkušeni samoumor. V soboto okrog pol enajstih sta dva pasanta pri »Stari žagici« zaslišala obupen krik, ki je prihajal od vode, ki teče na tistem mestu približno sto metrov od ceste. Pasanta sta skočila proti reki in zagledala v svitu zvezd sredi Rinže mlado žensko, ki se je že potapljala. Čez čas je izginila popolnoma pod vodo. Eden od gospodov je hitro odvrgl suknjo in skočil v vodo. Zagrabil je utoplenko že pod vodo za lase in jo povlekel proti bregu, kjer mu je priskočil na pomoč tovariš, da sta z združenjo močjo spravila mladenko na suho. Mladenka je bila popolnoma nezvestna. Z umetnim dihanjem se je obema posrečilo, da sta jo spravila zopet k življenju. Poklicala sta ondotne stanovalece, ki so spoznali v utoplenici P. L. in jo spravili domov. Izvršiti je nameravala samoumor, a se v zadnjem hipu premislila.

Zagorje ob Savi

Poroka. V torek 11. junija ob pol 6 zjutraj se je v naši župni cerkvi poročil g. Jakob Kos, posestnik in gostilničar v Toplicah, z gđ. Leopoldino Robavs, bdkro mesarja in gostilničarja na Lokah. Gosp. ženin je dolgoletni naročnik našega lista. Novoporočencema iz srca želimo obilo sreče.

Trbovlje

Imenovanje in občinski odbor. Na mesto odstopivših odbornikov gg. Franca Sušnika in dr. Janeza Jensterle sta od g. vel. župana v občinski odbor imenovana g. katehet Jože Žmavc in g. Franc Kunej, vpok. poštar.

☆ Za strojnika v občinski hladilnici je nameščen g. Franc Pencel, vpok. kovač.

☆ Revers so te dni podpisali rudniški uradniki, da ne bodo izdajali nobenih podatkov časnikarskim poročevalcem. Poduradništvo se naj od predstojnikov v istem smislu poudči.

☆ Stavbna sezona je v Trbovljah to leto mrtva. Na novo se ni zidal niti en poslopje, dokončavajo se samo že v lanskem letu započete zgradbe kakor: gg. dr. Baumgarten-a, inž. Krassinig-a, Škerianca, štiri zgradbe zadruge Dom in vrta-a, kopalnica, hladilnica in adaptacija stanovanjske kasarne pri rudniku. Mnogoštevilni brezposelni in vpokojeni dnevno poprašujejo za delom, a ga ne dobe, ker ga ni. Stavbeniki so se vrgli na zgradbo stavb izven okraja, ter se nekateri pohvalijo, da je drugje boljši zaslužek za nje.

Hrastnik

Dne 7. junija popoldne je umrl na zastrupljenju rudar Tršek. Pokojni je bil skrben oče ter ga bo nepreskrbljena družina težko pogresala. — Električni tok je ubil v enem mesecu dva delavca Enega na Dolu in drugega v Hrastniku. — Pri rudniku si je nek rudar zlomil roko. — Trvdka »Dukič« je začela delo na novi separaciji pri rudniku. — Mizar g. Šuster dela novo stanovanjsko hišo. — 15. junija se otvori v lokalih g. Eržena novo združeno trgovsko podjetje, katerega občinstvo toplo priporočamo. — V nedeljo 16. junija bo II. redni občni zbor stavbenega društva cerkve »Kristusa Kralja«. Prvo leto je bilo na prispevkih za cerkev nabranih blizu 70.000 Din, kar je vsekakor lep uspeh. — Dne 30. junija bo vajejska preizkušnja krojaške zadruge v gostilni g. Alojzija Logerja v Hrastniku ob dveh popoldne, ob enem bo seja načelstva zadruge. — V nedeljo, 9. t. m. se je obesil v gozdu nad rudarsko kolonijo rudar Kelner. To je tretji samomor v teku dveh mesecev.

Naše dijaštvo

Na rednem občnem zboru Dijaškega podpornega društva dne 8. junija t. l. je bil izvoljen naslednji odbor: Anton Hrbtvošek predsednik, E. Bojc, tajnik, Iv. Lah, blagajnik, Jože Šlander, ekonom. Revizorja: A. Avsenak in M. Rak. Od sta-rešinstva: dr. J. Basaj in dr. M. Slavič.

Poizvedovanja

Na Bledu je bila najdena ročna torbica z vsebino: en rožni venec in nekaj gotovine. Lastnik naj prijavi svojo pravico pri okrajnem sodišču v Radovljici.

V paviljonu Gospodarske zveze na velesesmu se je našel ženski dežni plašč, moški dežnik in palica. Najdeni predmeti se dobe v pisarni Gospodarske zveze.

Sport

Službeno iz LHP-a. Današnja seja u. o. odpade, ter se vrši ista v četrtek 20. junija ob 20 v damskem salonu kavarne Emona. — Tajnica.

Klub slovenskih kolesarjev Celje priredi v nedeljo dne 16. t. m. klubsko dirko na progi Celje — Konjice — Celje 52 km. Start in cilj pred gostilno »Wilson«, Mariborska cesta. Start ob osmih zjutraj. Prijave sprejema tajnik g. M. Fajš, hotel »Balkan« vsak večer od 6 do 7. Prijavnina 5 Din. — Isti dan se vrši veliki kolesarski izlet v Laško. Zbirališče pred hotelom »Balkan«, odhod ob dveh popoldan. Vabimo vse kolesarje, tudi nečlane, da se tega izleta polnoštevno udeležijo. — Odbor.

Zanimive sportne vesti.

Avstrijska nogometna zveza je radi pomankanja terminov odpovedala sodelovanje na proslavi J. N. S. Nasvetovala je Južno nemško zvezo, ki se je v principu že izjavila za sodelovanje. Nemci so nam še skoro nepoznan nasprotnik, v njih moči pa najbolje priča zmaga 5 : 0 nad Avstrijo. Vsekakor bo zanimiv turnir, ako bodo sodelovali Čehi, Nemci in Bolgari. J. N. S. bo skušal, da pridobi te reprezentance za tekmovanje po cup sistemu, kar bi turnir še bolj dvignilo. Vseled slabe administracije Bolgari še niso odgovorili. Reprezentanca Kaira je končno prišla v Beograd, kjer odigra dve tekm. Prvo igra danes proti B. S. K. V teamu Kaira je več črncev. Za to tekmo vlada v Beogradu veliko zanimanje.

SKRBI AMERIKE GLEDE PREDNOSTI V SPORTU.

Dočim se ameriški trgovci veselo in brea skrbi zibljejo na valovih blagostanja, dočim ves svet na tistem priznava ameriško gospodarsko hegemonijo in se boji Evropa tudi že ameriške politične hegemonije, dela evropski sportni napredek ameriškim sportnikom in sportnim časnika-jem velike skrbi.

Ali je postala Amerika dekadentna? Ali se ameriške legije ne znajo več boriti? Tako se vprašujejo ameriški sportni listi. V prvi vrsti jih pa vznemirja vprašanje: Ali se bo res kakšnemu Evropejcu posrečilo, da bo odnesel iz Amerike krono profesionalnega sporta, svetovno prvenstvo v boksu težke teže, krono, ki jo ima Amerika nemoteno že več desetletij? O tem piše David Walsh, priznana avtoriteta v boksnem sportu. »Pred desetimi leti so bili inozemski prvaki v boksu pri nas v Ameriki nekakšna šala boljše vrste. Prišli so sem in so izginili, brž ko jih je ameriški bokser malo bolj potipal. Samson Körner, ki pri nas ni nič pomenil, je postal v Nemčiji v kratkem času boksnji prvak. Danes je pa Maks Schmeling tako dober, da utegne postati svetovni prvak. In Paulino!

Boks, lahka atletika, tenis in golf so morda one štiri sportne vrste, ki imajo med seboj najboljše kontakt. In samo golf je ostal še izključno ameriška domena. V tenisu se nam obetajo slabi časi. Samo Willsova Helena nas varuje pred mednarodno pozabljenostjo. A ko je Lenglenova Suzana vihtela raket, se je morala Helena zadovoljiti z drugim mestom. Naši igralci so morali vse svoje lepe naslove oddati Francozom. Francozi so nam odnesli Davisov pokal in tudi v Wimbledonu nismo mogli nič opraviiti. Zdi se, da smo v tenisu doigrali za nedolocene časi.

Vsako ve, da so od leta 1920 naprej poskušala naša lahkoatletika olimpijska moštva zmagati stalno le s pomočjo svojega velikega števila. V posameznih panogah so nas Evropejci že skoraj povsod prekosili, samo v sunkih in skokih še vladamo. Prej je bilo drugače: če v kakšnem teku nismo zasedli kar tri prva mesta, smo naše sportnike že svarili, naj ne dajo iz rok »nadzorstva nad lahko atletiko«. In prav tako je v boksu. Zgubili smo že polno prvenstev v raznih težah. Najbolj bi nas pa pač žalostilo, če bi nam odnesla Evropa prvenstvo težke teže, ki pomeni absolutno svetovno prvenstvo. Štirideset let imamo že to prvenstvo! Pomislimo na imena Sullivan, Corbett, Fitzsimmons, Jeffries, Johnson, Willard, Dempsey in Tunney. Svarili za nas so bili že Firpo, Carpenter in Heeney, čeprav se niso še pririli v prav prve vrste. A mi tega svarila nismo uvaževali. Danes ga moramo. Za končno borbo v svetovnem prvenstvu sta se kvalificirala Spanec Paulino in Nemeč Schmeling in kot edini Amerikanec Jack Sharkey, in še ta je evropskega pokolenja! Evropejca sta določena kot definitivna kandidata in bosta morda, kar bi bilo za nas še bolj žalostno in ponižujoče, vjevala svetovnoprvenstveni boj sama med seboj! To nam res ne dopade. Ali se nahajamo pred ameriškim sportnim mrakom??

Kriminaliteta in sport.

Od 10.000 mladoletnih, ki so prišli v Berlinu pred mladinska sodišča, ni bil niti eden član kakšnega telovadnega ali sportnega društva. Povpraševanje po ameriških mestih je pokazalo, da je pomnoženo število sportnih igrišč in vezbalšč v osupljivi izmeri zmanjšalo število mladih zločincev. Taki razveseljivi podatki zaslužijo vso pozornost. Dokazujejo nam staro dejstvo, da sta igra in sport najboljši sredstvo v borbi proti zločinom. »Slovenec« je pisal že pred več leti, da hodijo v Londonu duhovniki po cestah okoli in da zbirajo tam zanemarljivo in potepajočo se mladino; peljejo mlade ljudi na sportna igrišča — in rešeni so.

Češnje, grah in drugo zelenjavo z najboljšim uspehom ukuhate v WECK-ovih čašah za ukuhavanje. Tovarniška zaloga WECK za celo kraljevino prek trg. »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg 10/1. - Maribor: Carl Lotz in Pinter & Lenard. Celje: Josip Jagodič. - Zahtevajte cenik.

25 pisalnih STROJEV

različnih sistemov, in sicer:

Smith & Bros, Adler,
Continental, Mercedes,
Ideal, Underwood,
Halda, Remington itd.

so poceni naprodaj.

Ant. Rud. Legat & Co.

Prva specialna trgovina s pisalnimi stroji, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Sveta življenje in vrvenje

Kakšna žena je miss Bondfield

Miss Margaret Bondfield, minister za delo v novi angleški vladi, je danes žena, za katero se zanima ves svet. Saj ni članica kakoršne si bode vlade, marveč članica Macdonaldove vlade, od katere pričakuje celokupna človeška družba, da bo dala mirovni in socialni misli nov, zmagovit pogon.

Miss Margaret Bondfield je žena čisto svoje vrste. Rojena pod kmetjsko streho, si je morala kot mlado dekle sama služiti svoj kruh. Tu je prišla v stik z delavskim gibanjem, ki se ga je takoj oklenila s celim srcem ter je že leta 1899. bila izvoljena kot prva ženska delegatkinja za kongres strokovnih organizacij. Pri vsem tem se pa Bondfield ni veliko pečala s politiko in tudi nikoli ni sodelovala z angleškimi sufragetkami, marveč se je enostavno kot tovarišica, kot matersko čuteča žena zavzela za usodo svojih delavskih tovarišic in tovarišev. Vsa se je posvečala podrobnemu delu: organizirala je ljudske

naravi je sploh vsaka zagrizena bojevitost tuja, marveč je njena moč v posredovanju in poravnanju nasprotstev. Nikoli se ni dala brezpozorno vpreči niti v jarem lastne stranke ter si je vedno znala ohraniti osebno svobodo, tako da pravzaprav zastopa vedno svoje lastno mnenje. Prav ta nevezanost pa daje njenemu delu možnost tem večjega razmaha. Margit Bondfield je izredno umna, stvarna, energična žena, sposobna velikega zanosa, a obenem trezna, z dobrim, pristno angleškim pogledom za praktične strani življenja. Rojena političarka torej v najboljšem zmislu.

Kot minister za delo v sedanjih delavski vladi bo imela Bondfield rešiti predvsem dve težki vprašanji: delo za brezposelne in zgrabiti stanovanj za delavski in srednji stan. V obeh pravcih ima Bondfield pripravljene obsežne načrte. Uprav simbolično je, da ima v tej kritični dobi, ko je treba odločnega okreta, socialno politiko v Angliji v rokah žena, o kateri se more reči, da je cela žena.

Diamanti v nojevem želodcu

Neki znan lovec je nedavno v Južnoafriki ustreliš dva divja noja in slučajno odkril, da sta bila njuna želodca pravi skrinjici draguljev. Našel je v enem 53, v drugem pa 17 čistih, belih diamantov. Bili so to prekrasni dragulji velike vrednosti, ki jih je najti samo v deželi Namaqua. To je bila za lovca nenadejana velika sreča, saj divji noj drugače nima skoraj nobene vrednosti. Odkar so ženske l. 1912 nehale nositi na klobukih nojeva peresa — tisto leto so doživeli polom bogati južnoafriški farmarji, ki so se pečali z rejoy nojev — z nojevim perjem ni več nobene kupčije; perje divjega noja, ki je vsled ostrega trnjevega grmovja vse razcefrano, pa sploh nikoli ni imelo nikake vrednosti. Meso se da pač na soncu posušiti in je potem dobra hrana, drugače pa ni od noja nobene koristi. Preje so tekale po neobljudenih peščenih planjavah, ki so jih lani proglasili za državna diamantna polja, velike črede divjih nojev. Odkar pa so odkrili, da so noji pravi potujoči diamantni rudniki, jih zalezujejo domačini in belokožci tako, da jih bodo skoraj iztrebili.

Ves ptičji rod rad zoblje pesek zaradi boljše prebave. Noji pa po nekem nagonu izbirajo, kakor se zdi, najbolj blesteče kamenčke in jih požirajo. Trgovci se kaj trgajo za te diamante. Lov na noje je postal v zadnjih mesecih tako divji, da se preplašene ptice umikajo vedno dalje proti severu. V pokrajinah med Bloemfonteinom v Južni Afriki in Keetmanshoopom v Južnoafriki ni skoraj nobenega noja več. Orjaške ptice so postale tako plahe, da jih ne dobi noben lovec več pred cev.

V Južni Afriki prevzema vse ljudi ena velika želja, da bi postali čez noč bogati. Komaj se je raznesel glas o »potujočih diamantnih poljih«, sta osnovala dva zdravnik v Pretoriji ekspedicijo v puščavo Kalahari. Prvi uspehi ekspedicije niso ravno sijajni — živali so kakor rečeno preplahe. Razen tega strel v trup trdoživega noja ne podere; treba ga je zadeti v tilnik ali noge, kar pa na daljavo ni tako lahko pogoditi. Sedaj pripravljajo drugo ekspedicijo, ki bo mnogo bolj opremljena.

Nedavno je neki lovec v Južni Afriki našel diamante tudi v golši manjših ptičev. Tako je našel v golši ruševca dva diamanta, katerih eden je tehtal tri karate. Tudi jerebice in fazani zobljejo diamante. Tako tekmujejo ptice z ljudmi v iskanju diamantov; razlika je le ta, da jih iščejo ljudje iz dobičkaželjnosti, ptice pa zaradi — prebave.

Razstavno postopje velike poljedelske razstave v Monakovem; spredaj ozemlje za preizkušanje konj. Razstavo je obiskalo tudi veliko slovenskih kmetovalcev.

Ciganska nadloga v Avstriji

Novodobna Avstrija je dobila z Burško zelo dvomljiv dar v obliki 6200 ciganov, ki žive tamkaj mnogokje v celih vaseh. Iz Burške so se mnogoštevilne ciganske tolpe razšle po vsej državi, največ pa se jih je priklatilo na Štajersko in Koroško, pa tudi na Dunaj, ter so povsodi postali prava nadloga.

Ciganske vasi na Burškem so čisto odrezane od ostalega kulturnega sveta. Pokore se le svojim »vojvodom« in starodavnim običajem, ki so jih prinesli še iz svoje pradomovine. Med 6200 cigani v Burški je okroglo 3300 moških in 2900 žensk, od tega zopet 2500 otrok pod 14 leti. Toda ciganski otroci veliko prej dozore nego pri srednjeevropskih plemenih in po ciganskih vaseh je vse polno konkubinativ med 8 do 9-letnimi ciganskimi deklicami in 11—12-letnimi ciganskimi dečki. Zakonito poročenih je le približno 800 ciganov, vsi drugi žive v divjem zakonu.

Vsa prizadevanja oblasti, da bi se ciganska mladina obvarovala pred mravnim propadlostjo, so ostala doslej brezuspešna. Istotako ni bilo doslej mogoče preprečiti pravnih zločinov nad ciganskimi otroci ter krvoskrupnih zvez med očeti in hčerami, materami in sinovi ter brati in sestrami. Kazensko postopanje je skoraj otežkočeno, ker niti ni bilo mogoče ugotoviti pravih imen ciganov.

Da bi se kolikor toliko omogočilo nadzorstvo, so oblasti uvedle za vse nad 14 let stare cigane identitetne izkaznice s fotografijami. Cigan, ki je pismen, se mora v izkaznici podpisati, ostali pritisnejo namesto podpisa svoj prst. Dognali so, da je bila večina ciganov že opetovano kaznovana zaradi tatvin, telesnih poškodb, nenravnih zločinov, vlomov, nekateri tudi zaradi umorov in ropov.

Pripadniki posameznih ciganskih rodov nosijo ime svojega vojvode. Najštevilnejši ciganski rodovi na Burškem so: Sarkozi, Karoly, Baranyai, Hodosi, Ujvary in Kolompar.

Radij požrl

V veliki bolnici v Marseilleju se je pripetila te dni nenavadna nesreča. Tam se je že dalj časa zdravil neki bogat trgovec z vinom zaradi raka v požiralniku. Ker je bila operacija nemogoča, so ga zdravili z radijem. V ta namen so mu s pomočjo posebne priprave položili v požiralnik majheno, z radijem napolnjeno iglico, vredno 30.000 frankov. Nekega dne se je naprava, ki je držala radijevo iglico na določenem mestu, pokvarila in bolnik je iglico požrl. Cela bolnica se je vsled tega skrajno vznemirila — ne zaradi škode, ki bi jo bil bogati trgovec brez težave povrnil, marveč zaradi nevarnosti, ki je pretila bolniku po radiju. Radij namreč v teku daljšega časa razje tudi zdravo tkivo. S pomočjo Röntgenovega aparata so trgovca nemudoma operirali in po veliki muki našli radijevo šivanke v bolnikovih črevah, predno je povročila znatnejši razkroj.

Nov tujski raj

Danska vlada se peča z načrtom, da slednjič podre nevidni kitajski zid, s katerim je doslej zapirala Grenlandijo pred stikom z ostalim svetom. Mnogoletni danski okrajni zdravnik v danski koloniji »Julianehaab« v južni Grenlandiji, dr. Bay-Schmidt, zelo svari, da bi se dežela otvorila tujskemu in gospodarskemu prometu preje, nego so izvedene dalekosežne zdravstvene ustanove. Kjer žive Eskimi redko naseljeni še nepotvrjeno naravno življenje, so zdravi in poznajo le malo bolezni. Kjer pa so Eskimi — v bližini naselbin — prisiljeni, da stanujejo tesno skupaj in da se hranijo s »sestavljeno« hrano, začno trumoma podlegati raznim boleznim. — Zanimivo so dr. Bay-Schmidtove ugotovitve, da je kri grenlandskih Eskimov enakega tipa kakor severnoameriških Indijancev. To se popolnoma strinja z najnovejšimi ugotovitvami nemškega učenjaka Wirtha, ki pravi, da se je prvotni človeški rod širil iz severne Amerike proti vzhodu.

O bodočnosti Grenlandije pravi dr. Bay-Schmidt: Čim se Grenlandija otvori prometu, jo bodo z velikansko hitrico preplavile množice Dancev in vseh mogočih drugih narodov. Naravne lepote Grenlandije so neizmerne; luke in drugi pogoji za plovbo so izvrstni; prilike za sport mnogovrstne; Grenlandija utegne postati prvovrstna tajska dežela. V tem pogledu bo igrala najbrže za Ameriko isto ulogo kakor zapadna Norveška za Evropo; le da so grenlandske fjordske pokrajine še mnogo lepše nego norveške... Podnebje je ob obali večinoma naravnost idealno. Ko je letos meseca marca v Evropi vse pokalo od mraza, so v Julianehaabu na prostem sedeli pri kavi... Na zemlji torej še davno ni vseh novih čud konec.

Ponižana in povišana lepota

V berlinskem Lunaparku so se zadnje dni vršile dolgotrajne volitve letošnje »poletne kraljice«. Izvoljena je bila 18-letna tipkarica Erika Kramer, tip nemškega dekleta s plavimi kitami in plavimi očmi. Zanimivo je, da so sodniki Kramerjevo v predvolitvi sploh izločili iz tekmovanja in so jo v zadnjem trenutku zopet uvrstili samo zato, ker so hoteli občinstvu pri zadnji volitvi predstaviti točno 25 tekmovalk, imeli so jih pa samo še 24. Tako se je slučaj potegnul za ponižano dekletce, ki je poleg častnega naslova »poletne kraljice« dobila tudi 1000 mark (okroglo 14.000 Din).

Oprema letalskega pilota za višinske polete. V velikih višinah se mora letalec pripraviti na mraz do 60 stopinj pod ničlo. Razen tega bi v razredčenem zraku ne mogel dihati ter mora imeti zato s seboj kisikov aparat.

Smešnice

Zdravnik bolniku: »Tak kako se vam pa danes godi?«

»Prav za prav ne posebno dobro.«

»Ali ste se pa tudi držali diete, kakor sem vam rekel, da smete uživati približno tisto, kar uživa majhno dete?«

»Da, čisto natančno, gospod doktor! Pojedel sem košček ejlenjega usnja, nekaj žličic peska za ribanje in par gumbov!«

*

Pri branjevcu: »Dajte mi za en dinar mešanih bonbonov!«

»Paglavca, tu imaš dva bombona; zmešaj si jih pa sami!«

*

»Če me pošlješ v Cirkvenico, bom vsako noč sanjala o tebi.«

»Veš kaj, ostani raje doma, pa sanjaj vsako noč o Cirkvenici.«

*

Posili pesnik: »Kadar pišem, mi postane vedno čisto vroče.« — Kritiki: »A mene, ko poslušam vaše pesmi, obliva kurja polt.«

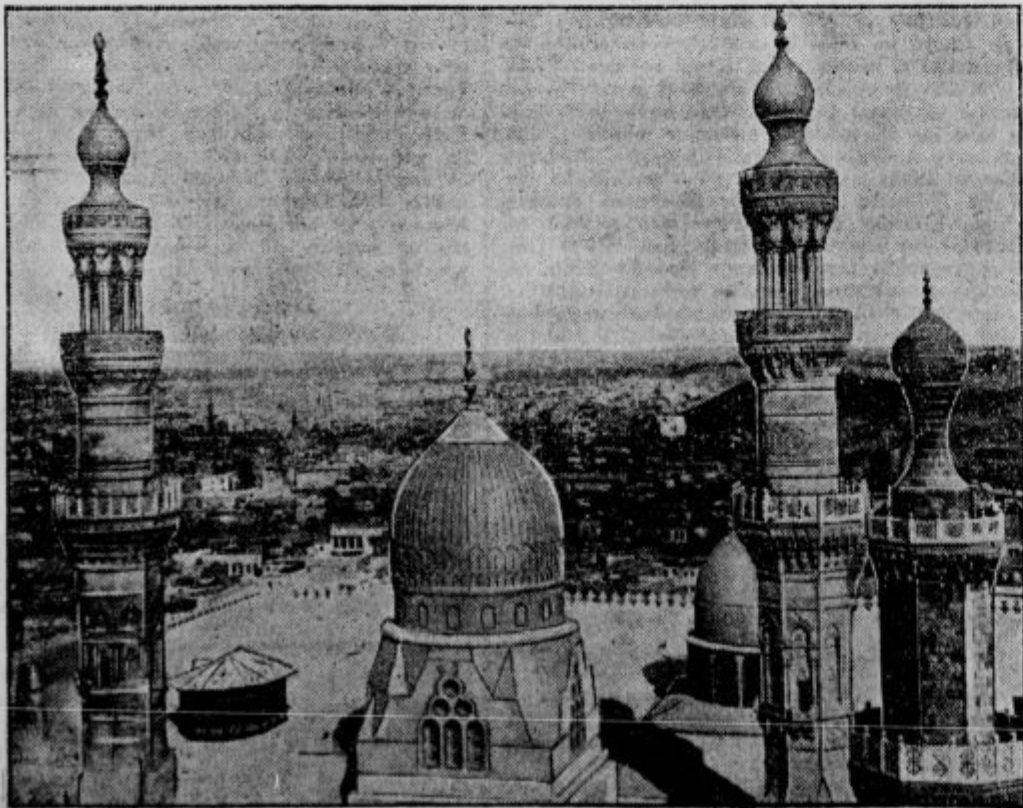
Nemška kuharska kraljica gospa Geissler, Berlin. V državni tekmi za hitro, štedljivo in okusno pripravo zajutreka, kosila in večerje za 4 člansko družino je zmagala nad 44 sotekmovalkami in prejela nagrado 3000 mark (40.000 Din).

kuhinje in strežbo bolnih, prirejala shode, na katerih se je potegovala za pravice nezakonskih otrok, posredovala na korist vdovam, ki so jih hoteli sorodniki ali drugi sebični ljudje ogoljufati in izkoriščati.

Za časa svetovne vojne sta se našla z Macdonaldom kot izobčenca lastne stranke — oba sta bila proti vojni in sotrudnika za skupne socialno-politične ideale. Med vojno se je Bondfield posvečala skrbi za svoje v vojno odišlih mož, za ranjence in vojne sirote.

Komaj je minila vojna, je delavstvo znova poklicalo gospodično Bondfield na važna mesta; postala je tajnica Shop Assistants Union, leta 1923. pa je bila izvoljena za predsednico kongresa Trade-Union. Ko je pred petimi leti Ramsay Macdonald sestavljal prvo delavsko vlado, je želel poveriti ministrstvo za delo izkušenim rokam svoje zveste sotrudnice Margite Bondfield; toda ta je iz skromnosti prepustila ministrsko listnico Thomasu Shawu, sama pa sprejela mesto parlamentarne tajnice v taistem ministrstvu.

Kakor Macdonald tako tudi Bondfield ni nikaka zagrizena marksistka. Njeni krotki ženski

Prestolnica kralja Fuada: Kairo.

Gospodarstvo

Za vpis delnic Agrarne banke

Zbornica za TOI ob emisiji delnic Privilegirane agrarne banke.

Zakon o Privilegirani agrarni banki z dne 16. aprila 1929 določa, da je ta banka delniška družba, ustanovljena v ta namen, da podpira z zadostnim kreditom kmetijstvo in kmečko gospodarstvo vohče. Delniška glavica je določena za začetek na 800 milj. Din ter je razdeljena na 800.000 delnic po 500 Din. Po sklepu delničarjev se sme ta glavica zvišati do 1 milijarde dinarjev. Zakon določa, da prevzame država delnic za znesek 120 milijonov dinarjev, dočim imajo pravico do ostankov delnic prve emisije v prvi vrsti Narodna banka, Državna hipotekarna banka. Poštna hranilnica, poljedelske zadruge in zveze, oblasti, občine in denarni zavodi. Denarni zavodi smejo uporabiti za podpis teh delnic svoje rezervne fond. Kar se preostale delnice, jih smejo in morejo podpisati tudi privatne osebe.

Po zakonu se bo baviti Privilegirani agrarni banki zlasti s sledečimi posli: Dajanje posojil izključno kmetovalcem, kmečkim zadrugnim kreditnim organizacijam, zadrugam, agrarnim zajednicam in sicer kot kratkoročne ali dolgoročne kredite. Posojati bo dalje po zakonu dovoljeno tej banki proti zastavi kmetijskih pridelkov, nadalje je banka poklicana dajati kredit na tekoči račun kmetijskim zadrugnim organizacijam temeljem obvez ali menic. Banka bo podpirala kmečki kredit in povzdigo kmečkega gospodarstva z graditvijo skladišč za spravlo kmetijskih pridelkov ter bo podpirala organiziranje skupne prodaje kmetijskih pridelkov.

Banka ima pravico nositi na pečatu grb kraljevine SHS. Ona ima vse one pravice in privilegije, ki jih uživa Državna hipotekarna banka po predpisih členov 47 do 52 zakona o ureditvi upravnih fondov. Država jamči za hranilne vloge, zaupane banki in tudi za obveznice, ki jih izda ta banka. Bančne delnice tega zavoda se smejo uporabljati za kaveleje kakor državni papirji in papirji pupilarnih vrednosti. Delnice sme jemati v zastavo Narodna banka, Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica. Banka je oproščena vseh državnih in samoupravnih taks. Pravtako je bančna imovina slobodna vseh državnih in samoupravnih davkov in tudi kuponi bančnih delnic so prosti vseh davkov in samoupravnih doklad. Država jamči za to, da bodo delnice privilegirane agrarne banke nosile dividendo saj v znesku 6%.

Te navedbe jasno dokazujejo, kakšne ugodnosti in odlike daje zakon novemu zavodu, ki je namenjen izboljšanju gospodarskega položaja našega kmetijstva. Zgornovo pričajo, kako veliko važnost pripisuje naša država ustanovitvi in uspevanju agrarne banke. Naša država je po svojem značaju in po svojem gospodarstvu dejansko agrarna zemlja. — Blagostanje poljedelca je pogoj za uspešno delo industrije, obrta in trgovine. Trgovski, industrijski in obrtni krogi pravičljivo ustanovitev agrarne banke, ki naj prinese podporo in pomoč našemu kmetijskemu gospodarstvu, iskreno in prisrčno. Ker se zavedajo, kako odločilne in dalekosežne važnosti je sreča in blagostanje naših kmečkih gospodarstev za trgovino, obrt in industrijo.

Zbornica za TOI v Ljubljani smatra za svojo dolžnost, da opozarja naše gospodarske kroge v Sloveniji, čijih zakonita zastopnica je, na snovanje Privilegirane agrarne banke ter poziva trgovske, obrtniške in industrijske kroge na čim številnejši odziv pri podpisovanju delnic Privilegirane agrarne banke, katero je v teku do 22. junija 1929.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo v Ljubljani.

Predsednik: Ivan Jelačin ml., l. r. — Generalni tajnik: Dr. Fran Windischer, l. r.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Likvidacija, Sava, d. d. za promet z nepremičninami, ki je bila ustanovljena po zavarovalnici »Sava« l. 1921., je sedaj napovedala likvidacijo. Kapital 1 milj. Din.

Konkurs je razglašen o imovini zapuščine po Vinkšlju Francu, nereg. trgovcu v Gradcu (Bela Krajina); prvi zbor upnikov 22. junija, oglasiti do 9. jul., ugotov. narok 29. julija.

Odprava konkurza. Reitz Marija na Mirni (vsa masa razdeljena).

Morska siva sol. — Na pritožbe iz Slovenije glede kakovosti morske sive soli je uprava drž. monopolov obvestila zbornico za TOI, da se Slovenija odslej ne bo več oskrbovala s to vrsto soli.

Povišanje kapitala. Privredna štampa, d. d. v Zagrebu povišuje kapital od 1.75 na 2.75 milj. Din z izdajo 4000 delnic po 250 Din (na 7 starih po 4 nove), emis. tečaj 202.50; Privredna štampa je lastnik »Morgenblatt«.

Povišanje vozne za prevoz premoga, apna, kamenja, opeke in zemlje za časa izvozne sezije. Generalna direkcija drž. železnic v Beogradu javlja gospodarskemu svetu in interesentom, da se bo vozna za prevoz premoga izjemne tar. št. 1a, 1b, 1c in 1d, dalje za prevoz apna izjemne tar. št. 18, kamenja izjemne tar. št. 21, opeke izjemne tar. št. 24 in za prevoz zemlje (peska) izjemne tar. št. 20 na proгах drž. železnic in na privatnih proгах v eksploataciji drž. železnic povišala za časa sezije od 1. sept. 1929 do 31. marca 1930 za 20 odstotkov. Gen. direkcija apelira na interese, da prevoze izvrše po redni tarifi do konca meseca avgusta.

Občni zbori. Trboveljska premogok. družba v Ljubljani 27. junija ob 11. — Jugočeska, d. d. v Kranju 25. junija ob 11. — Deln. trg. ind. družba Hartner v Murski Soboti 26. junija ob 17.

dr. Ivan Pregljev izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45—elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Borza

12. junija 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so se uvrstile devize: Dunaj, London, Newyork in Praga, dočim se druge devize ostale neizpremenjene. Promet je bil srednji, privatno blago pa je bilo zaključeno le v devizi Trst.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

12. junija 1929.

	povpraš.	pon.	srednj.	st. (1 VI.)
Amsterdam	—	228.—	—	—
Berlin	1356.50	1359.50	1358.—	1358.—
Bruselj	—	791.01	—	—
Budimpešta	—	993.—	—	—
Curih	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	798.50	801.50	800.—	799.89
London	275.79	276.59	276.19	—
Newyork	—	56.85	—	—
Pariz	—	222.68	—	—
Praga	168.26	168.06	168.60	168.60
Trst	296.75	298.75	297.75	297.75

Zagreb. Amsterdam — Berlin 1356.50 do 1359.50, Budimpešta 991.50—994.50, Curih 1094.40 do 1097.40, Dunaj 798.50—801.50, London 275.79 do 276.59, Newyork 56.75—56.95, Pariz 221.68 do 223.68, Praga 168.26—169.06, Trst 297.87 do 299.87.

Curih. Belgrad 9.2375, Berlin 123.825, Budimpešta 90.565, Bukarešt 3.08, Dunaj 73, London 25.20375, Madrid 74.35, Newyork 519.85, Pariz 20.3175, Praga 15.38, Sofija 3.75, Trst 27.19375, Varšava 58.26.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.5025, (valuta) 12.49, v Londonu, v Newyorku, v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 165 den., Ljublj. kreditna 123 den., Prastedion 850 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 118 den., Ruše 275—285, Stavbna 50 den., Šešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap. vojna škoda ar. 397.50 do 399 (398), kasa 397.50—399, termini: 6. 397.50 do 399, 12. 418—421, 7% inv. pos. 83—84, agrari 49—50 (50). Bančni pap.: Hipo 202—202.50 (202), Poljo 16 bl., Hrv. 50 den., Kred. 93 den., Jugo 83—84 (83), Lj. Kr. 123 den., Prasted. 852.50—860 (852.50), Srpska 150—151, Zem. 127—130. — Ind. pap.: Guttman 202.50—207, Slavonia 180—190, Slaveks 105—110, Danica 130—140, Drava 410 bl., Šečerana 435—440, Osi. ljuv. 175—185, Brog. vag. 150—165, Union 170—180, Isis 22 bl., Ragusea 500 bl., Trbovlje 475—490, Vevče 121—125, Nar. sum. 25—30, Piv. Sar. 215 bl.

Belgrajska in novosadska borza radi pravoslavnih Binkošti nista poslovale.

Dunaj. Don. sav. jadr. 81.90, Wiener Bankverein 12.15, Bodencredit 100.20, Creditanstalt 53, Escompteges. 21.30, Živno 107.70, Alpine 41.15, Trboveljska 61.10, Leykam 6.96, Rima Murany 111.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: en vagon tramov, 8 vagonov desk in 35 vagonov drv, skupaj 42 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Zito

Dasi so se tečaji v Čikagi včeraj zopet izboljšali, ni mogoče beležiti na našem domačem žitnem trgu znatnejših izprememb. Pšenica je neizpremenjena ter velja 210—212.50, gornjebačka nakladalna postaja. Koruza je pa čvrstejša in cena za bačko in sremsko blago je 232.50—235, Sisak vagon 255, za inzulanko pa 260 nakladalna postaja. Lapske koruze za promptno dobavo ni na ponudbo. Promet se je v pšenici precej skrcil, dočim je za koruzo kupčija zelo živahna. V ostalih predmetih ni izprememb, tendence je prijazna. V Ljubljani notiraje:

Vež pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač 30 dni, dob. prompt): pšenica bč. promptna 255.50—257.50, bč. junij 260.50—262.50, julij, avgust, september 300—302.50, Koruza ml. tar. 372.50 do 285, nav. vozn. 280—285, ječmen bar. piv. 68 do 69 kg 315—317.50, bč. 68—68 kg 290—292.50, oves bč. 275—277.50, moka 0 g raz. bl. fko. Ljubljana 370—375.

Zaključkov ni bilo. Tendence slaba. Budimpešta. Tendence: zelo medla. Pšenica: okt. 22.44—22, zaklj. 22.01—22.02, marec 24.35 do 23.75, zaklj. 23.76—23.77, rz. okt. 18.30—18.05, zaključek 18.05—18.07, marec 19.55—19.50, zaklj. 19.48—19.50, koruza: julij 23.90—23.75, zaklj. 23.75 do 23.78, maj 18—18.26, zaklj. 18.27—18.32.

Pomladanske jedilne gobe

Znano je, da pomladne gobe zelo hitro zgrubljajo na svoji vrednosti. Pomladna rast se ne da, in to zlasti glede vzdržnosti in kakovosti, nikakor primerjati z jesenskimi gobami. Lepo belo barvo in prijeten vonj ohranijo pomladni jurčki komaj 10 do 20 dni po nabiru. Meso pomladnih gob ni elastično, temveč krhko in leseno, zato se rado drobi. Po preteku treh tednov dobe gobe že starikav duh, barva potemni in porjavlji. Zgodaj, kmalu po nabiru že se jih loti črv, kar je v tem letnem času, ko narava vse poživi, zelo razumljivo.

Teh slabih lastnosti pomladne rasti ne poznamo samo mi, poznaajo jih tudi trgovci v inozemstvu, kamor po večini izvozimo gobe. Ti trgovci so zato pri nakupu pomladnega blaga kaj zelo previdni. Nihče se ne zalaga za večjo množino. Vsak kupuje sproti, kakor ravno potrebuje.

Kljub temu imajo prve pomladanske gobe, koj, ko se pojavijo, vsako leto zelo visoko ceno. Toda ta cena se hitro zniža, že par dni že za 30 do 50%, pri obilni rasti pa še za več. Zatorej naj bo parola slehernemu nabiralcu pomladnih gob: »Nabiraj pomladne jedilne gobe! Toda brž, ko si jih posušil ali pa nakupil, oddaj jih brez odloga in ne drži jih doma!« Le tako bo najbolje neslo. Nabiralec se bo izognil vsaki večji izgubi, ki bi jo vsled padanja cene s svojimi cincajem sicer moral utrpeti.

Gob iz letošnje prve rasti, ki se je pojavila proti koncu meseca maja, teh gob, že posušeni in v večjih množinah postavljenih na trg do 10. junija, je bilo pri nas 8000 kg teže. Sprva so se plačevale po 90—105 Din za kg. Dne 8. junija je cena že popustila. Znašala je le še 85 Din in teka je še danes, le, da s tendenco navzdol.

Makso Sever.

Za duha in srce

Teden kat. pisateljev v Parizu

od 26. maja do 2. junija.

Sedmiš je se letošnje leto zbrala k svojememu en teden trajajočemu zborovanju elita kat. pisateljev, da proučijo važno vprašanje: Ali je združenje katoliških intelektualnih sil mogoče? V kakih mejah? Pod kakšnimi pogoji? S katerimi sredstvi? Glavna zborovanja so se vršila v veliki dvorani Kat. instituta, večerni razgovori, navadno zelo živahni, so se vršili drugje.

Ker je prejšnji duhovni vodja društva kat. pisateljev msgr. Bettifol umrl, je bil izvoljen na njegovo mesto msgr. dela Serre, prorektor kat. univerze v Parizu in on je tudi z maso otvoril zborovanje. Uvodno predavanje, ki naj bi bilo obenem tudi pojasnilo k problemu, ki ga je »teden« diskutiral, je imel nadškof Baudrillard in sicer o duhu kat. akcije, kakor ga je sv. oče razložil v pismu kard. Bertramu. S tem, da je definiral kat. akcijo kot apostolat laikov pod vodstvom hierarhije, je tudi določil veliko vlogo, ki jo morajo vršiti kat. pisatelji v smislu cerkvenih direktiv. Kat. akcija hoče začeti rekristijanizacijo sedanje družbe.

M. Vaussard je v svojem predavanju opozoril na pomanjkanje zveze med kat. pisatelji, med njimi in hierarhijo in na daleko premajhen vpliv, ki ga imajo na deželo.

P. Archambault silno želi zveze med pisatelji, vendar se mu zdi težko, da bi jo mogli dobro realizirati drugje kakor na strogo verskem polju. Vsako forsiranje uniči bi moglo škoditi svobodnemu umetniškemu razmahu posameznika, vendar pa bi se vez vseeno dala poizkusiti, posebno v povdarjanju ljubezni, ki mora navdajati tudi pisatelje medsebojno.

M. Lacroix je govoril o zahtevah kat. doktrine in pestrosti današnjih intelektualnih sistemov. Hoče, da vsi sistemi, če naj bodo resnični, morajo bazirati na realnih tleh. Kat. pisatelji naj od njih profitirajo, v kolikor jim oni dajo prilike za rast. Vendar, kadar imajo kakorkoli opraviti z njimi, vedno naj kažejo, da jim je samo do resnice. Ker je naš čas zelo primeren za pridobitev duš, posebno intelektualcev, naj tudi kat. pisatelji v tem smislu delajo tako, da ljubijo duše radi resnice in da duše privabijo z ljubeznijo do resnice. Vera in sigurna kat. doktrina bo k temu pripomogla.

R. Garric je odgovoril o vprašanju, če socialna akcija obogati človekovo intelektualno življenje, popolnoma aformativno. Veliki duhovi od Bossueta do Viktor Hugoja so dokazali, da njih intelektualna sila vsled akcije za druge ni prav nič trpela. Garric hoče še dalje in pravi, da je bistveno važno za pisateljevo misel in reforme, da gre med narod in v aktivno socialno življenje. Tam se bo navzel smisla za realnost, več človeškega čuta, zaničevanja diletantizma, novih pogledov in vtisov itd. Toda ta pot med narod mora biti nesebična. Najprej bo moral dati sebe, če bo hotel prejemati; kolikor se bo žrtvoval, v toliko mu bo vrnjeno. V debati, ki je sledila, so poudarjali povprečnost današnje literature za ljudstvo, česar so pač krivi pisatelji, ki sami nimajo smisla in razumevanja za ljudstvo. Omenjani, da je A. Garric eden najbolj vnetih socialno delujočih kat. intelektualcev v Parizu. Sam profesor literature na Sorboni, posveti ves prosti čas svojim socialnim krožkom (Leséquipes sociales), ki jih je ustanovil pred 10 leti, da ponesejo s socialno pomočjo tudi katolicem med delavstvo, ki štejejo danes že 1200 socialnih učiteljev, večinoma samih inteligentov. Gibanje se širi že tudi v koloniji. Kongres, na katerem se je poleg naštetih obravnavalo še mnogo zanimivih vprašanj, se je slovesno zaključilo v nedeljo, 2. t. m.

Na zaključnem zborovanju je govoril general Weygand o maršalu Fochu in pokazal njegovo kariero, ki ni bila samo v volji, marveč prej še v intelektu, ker je Foch večkrat sam izjavil, da so njegovi uspehi plod dolgega premišljevanja. Posebno se je zaustavil Weygand pri Fochovi osebni discipliniranosti volje in v njegovem smislu za realnost, ki se kaže tudi v njegovih spisih. Brez superlativov, negativnih form, brez primerjanj je njegov stil kratak in umerjen kot on sam. To pa ni ovrnilo poleta njegovim mislim, ki jih je črpal v svoji globoki vernosti in čisti ljubezni do domovine.

G. Bernoville, glavni tajnik organizacije kat. pisateljev, je resumiral uspehe tega tedna, ki da so pokazali najnost zveze katoliških intelektualnih sil, ki edina more rešiti in razviti renesanso katolicizma, katero sta tako obogatila Bourget in Claudel. Načelo organizacije postaja vedno bolj načelo združevanja.

V sklepnih besedah je kardinal Dubois želel, da se tudi kat. pisatelji bratsko združijo v službi resnice in z njo bližnjega.

France Bevk: V zablodah

Slovenska Matica je med svojimi letošnjimi publikacijami objavila kot izvirno delo Bevkov roman »V zablodah« (Knezova knjižnica XXIII). Leposlovna dela Franceta Bevka, ki je izredno plodovit pisatelj zaslužio temeljitše razprave, za katero pa tu ni mesta. Le nekaj beležk mi bodi dovoljeno zapisati. François Mauriac, ki je eden najodličnejših francoskih romanopiscev odločno katoliškega svetovnega naziranja, utemeljuje svojo izbero tvarine, oziroma temeljno ogrode svojih umetniških konstrukcij, ki je prikazovanje borbe med mesom in duhom (v razpravi o krizi sodobnega romana v knjigi Dieu et Mammou), čes, da so vsa polja za romanopisca izčrpana in če noče posnemati starejših romanopiscev, ki so se spretno ogibali demonov šlovske narave, mu ne preostaja drugega, kot da se potopi v brezna šlovske narave, kjer snujejo temne sile. Nadalje izjavi: »Katoliški pisatelj hodi po ozkem grebenu med dvema prepadoma: ne dajati pohujšanja, a tudi ne lagati; ne izpodbadati mesenega poklenja, a tudi izogibati se potvarjanju življenja.« Iz teh izjav vidimo, da je zašel v krizo prav za prav tisti roman, ki dan današnji skuša življenje lažno olepšavati, zakrivačo njega senčne strani, da se pa obeta bodočnost romanu, ki hoče služiti odkrivanju resnice. Resnica, to je, po čemer vsak človek v naši dobi hrepeni, česar povsod in ne prestanto išče. Resnica vsake stvari, resnica veže likih in malih dejanj. Odkrivanje resnice je s sodobnega pisatelja glavna os, okoli katere se suče njegovo umetniško udejstvovanje; seveda je pri tem neobhodno, da pisatelja vodi globok religiozen etos!

Mauriacova izvajanja se zelo prilagajajo opisu stremiljenj Franceta Bevka. Iskanje in ugotavljanje resnice je prvi smoter slehernega njegovega dela. Ničesar ne skuša olepšati, življenje hoče predsta-

viti tako, kakršno je. Vidi ga puhlo, prazno, malenkostno, zopno, nizko, požrešno, skozi in skozi, pregrešno, toda predstavlja ga v luči borbe med pregreho in kesanjem, med padcem in dvigom. Podoba njegovega dela je dviganje, kjer je dvig še možen, in propast, kjer ni več nobenega boja — Umetniško so Bevkovi romani in njegove povesti še nedozorela dela. V glavnem vidimo v njih le kopičenje brez prave, tehtne in dognane izbere. Vkljub neoporečni tehnični spretnosti nizanja, opazamo v mnogih primerih veliko površnost in estetske nedostatk. Oblika, ki je časih kristalno čista in umetniško dovršena, postane časih, nemara zapeljana od puhlih in vsakdanjih značajev, prizorov in dejanj, vsakdanja in puhla. Ta veliki nedostatek je pripisati Bevkovi preveliki produkciji, radi katere njegovo delo kvalitativno močno trpi. V njem pa je toliko sposobnosti, da moremo še vedno upati na pomembno, umirjeno in zrelo delo, kateremu bo posvetil vso svojo pažnjo, katerega ne bo pisal v naglici, kar pri vseh njegovih dosedanjih delih opaziš, tudi v tem poslednjem romanu »V zablodah«, in kar je pač izvor vseh pisateljevih nedostatkov.

Jevgenij Onjegin

Opera je dala 15. t. m. nanovo našudirano opero Čajkovskega, ki se zaradi svoje napete snovi, svoje močne romantične čustvenosti in prikupne, melodiozne, iznajdljive glasbe še trdno drži v repertoarjih ne samo slovanskih oper. Naslovno vlogo Onjeginja je imel g. Primožič. Igralski je ustvaril res romantičen tip ženskarja, pevski se mi pa zdi, je imel tupatam za nečujna melodiozna mesta premasiven glas. Odškodoval pa je zato s svojo dramatično pevsko poudarnostjo. Tatjana je podala gna. Majdičeva, pevski dostojno, igralski pa nekoliko mrtvo in zunanje. Prav škoda, če bi se ne privadila tudi doživeti igr! Druge vloge so imele ge. Medvedova, Stagliar-Kogejeva, Španova; g. Rumpelj (Grem) in g. Mohorič (Francos) sta prav lepo rešila svoji vlozi. Režiral je opero (merila malo površno) g. Krivecki, dirigiral pa z zamahom g. N. Stritof.

* »Zbori« štev. 2. Književna priloga nadaljuje z zanimivim dr. P. Kozinovič člankom »Anton Nedved, prvi slovenski glasbeni učitelj in njegovi učenci« (Ob stoletnici njegovega rojstva). Dr. Kozina navaja pomembnejše Nedvedove učence Planckega, Stancarja, Razingerja, Marolta, Juvanca, Potrebina, Sachsa, Zirovnika itd. Prof. Vasilij Mirk piše o zgodovini »Tržaške Glasbene Matic«. Sledi pregled dela v J. P. Z. včlanjenih zborov. Glasbena priloga prinaša Mirkov moški zbor »Nageljček« na Maistrov tekst, dr. A. Schvabov mešani zbor »Vlaka«, Jos. Pavčičevo prirdbno narodno »Zdravica« in »Ok kaj se boš jokala« ter Ukmarjev linearno grajeni mešani zbor »Lisica-tatica«. — »Zborec najtopleje priporočamo vsem pevovodnim, pevcem in pevskim društvom. Ta številka prinaša obilo novega, pestre ga materijala; po katerem urno sežite!

Slovenski učitelj, št. 5—6, im sledečo vsebino: Šola materialne kulture (Dr. Pavel Breznik). — Nekoliko odgovora prijateljem tujšine (Humar Franjo). — Društvo »Ljudska samopomoč v računstvu« (Albert Silvin). — Drobline iz dunajskih hospitacij (Iv. Strukelj). — Onstran Karavank (Vojteh Čuš). — Ljudsko-visokošolski tečaj za kmetski dekleta v Paderbornu (Ana Lebarjeva). — Iz nadzorniških doživljanj (Iv. Hribaki). — Spomenica. — Književnost. — Zapiski. — Glasbena priloga.

Nov ženski pisateljski talent so odkrili v go spej Tedy Martinčič, ki je napisala roman »Nje zina sudbina« in ga sama založila ter izdala v Su botici (1929).

* »Prve brazde.« To je ime novega bolgarskega romana (avtor je Dobri Nemirov), ki ga je z veseljem pozdravila kritika kot najpomembnejše delo v novi književnosti. Dejanje se godi nekako pred 40. leti, v prvih letih po osvoboditvi. Roman nudi široko sliko v težke gmotne skrbi zatopljene mlade Bolgarske, socialnega in političnega boja komaj osvobojenega naroda, v katerega viharju so pozabljeni stradalni in umirali oni, ki so orali prve brazde nove bolgarske kulture. V tej luči zraste junak, godec Mitju Penev in tragično, splošnočloveško postavo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Cetrtek, 13. junija: IGRA LJUBEZNI IN SMRTI Red D.

Petek, 14. junija: ROMEO IN JULIJA. Gostovanje članov Nar. gledališča v Mariboru. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Sobota, 15. junija: DNEVI NAŠEGA ŽIVLJENJA. Igrajo akademiki ljubljanske univerze.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Cetrtek, 13. junija: MIGNON Red A.

Petek, 14. junija: Zaprt.

Sobota, 15. junija: ČRNE MASKE. Red B.

Nedelja, 16. junija: CIGAN BARON. Na korist Udruga gledaliških igralcev. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Cigan baron pri znanih cenah. V nedeljo se vzporiz ta priljubljena opereta v ljublj. operi ob pol 8 prvi pri znanih cenah. Opozarjamo zunanje goste na to prelepo klasično delo, polne lepih melodij in pestrega dejanja. Predstava se vrši v korist Udruga gled. igralcev.

* DOKTORJA FRANCETA PRESERNA Zbrano delo je najlepši knjižni dar Slovencem v letu 1929. V neizpremenjeni obliki prvega natisa beremo tu Poezije našega velikan, njegov Dostatek slovenskih poezij, potem Nameček nemških in ponemčenih poezij in njegova Pisma. Imamo tedaj vsega Preserna, ki bo po tej knjigi prodi v sleherni slovenski dom ter postal last vsa našega ljudstva. (Cena broš. 40, vez. 35, celo usnje 90 Din.)

HCI CESARJA MONTEZUME, spisa: Riddei Haggard, Ljudske knjižnice 25. zv. — Povest iz bojev Mehikancev zoper španske osvajače, poučna, pisana v divno fantazijsko, vpletajoča v borbo krvi in plemena zvesto ljubezen. Broš. 30, vez. 42 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znakmo! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Mladenič
vojaščine prost, inteligen-
ten, išče službe sluge,
strežnika ali kaj sličnega.
Ponudbe pod »Marljiv«
na upravo Slovenca.

Knjigovodja
bilancist in korespondent
v slovenskem, srbohrva-
škem, nemškem in itali-
janskem jeziku, stroje-
pisec, išče primerne slu-
žbe. Nastop takoj. Do-
pisi na upravo pod 3000.

Službodobne

Starejša ženska
(tudi deklica) se sprejme
k otrokom takoj v Ljub-
ljani. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 6450.

Pozor! Potniki!

Zastopniki!
Penzionisti!
Mesečno fiksno plačo do
1500 Din, kakor tudi naj-
večjo provizijo za pro-
dajo raznih izvrstnih ar-
tiklov (slike na platnu
itd.), kavcijo 50 Din, nudi
edinoletno samo trdka Spe-
cialimport, Ljubljana —
poštni predal 174.

Sprejme se več samo
prvovrstnih
mizariev
za fino pohištvo in no-
tranje opreme.
A. AMANN
tovarna pohištva, stavb-
no mizarstvo — Tržič.

Hlapec
mlad, se sprejme takoj
za domače delo. Naslov
v upravi Slov. št. 6449.

Kroj. pomočnika

za fine velike obleke tak-
oj sprejem. — Viktor
Avberšek, Pragersko pri
kolodvoru.

Prodajalica
z dežele, prikupljive zu-
nanjosti, zgovorna, dobra
računarica, zmožna slo-
venskega in nemškega je-
zika, poštna, nepokvar-
jena preteklost, se sprej-
me v majhno trgovino z
usnjem na deželi. Vsa
oskrba v hiši. Natančne
ponudbe s sliko pod:
»Zanesljiva 21« na upra-
vo Slovenca v Mariboru.

Posredovalnica Ogrinc
Ljubljana, Miklošičeva 28
(bližina kolodvora), inter-
urban 3109, rabi več na-
takaric, kuharic, služkinj,
sobaric za Bled. Za od-
govor dvodinar. znamka.

Šiviljo
za popravilo perila sprej-
mem. — Ponudbe upravi
Slovenca pod »Šivilja«.

Kolar. vajenca
in pomočnika sprejme M.
Fajfar, izdelovalnica av-
tomobilov — Ljubljana,
Trnovska ulica 25.

Krojaški pomočnik
se sprejme takoj pri
Peter Bajda, Štepanja
vas 76.

Hlapca
za vsa poljska in kmeč-
ka dela sprejem. Štru-
kelj Ivan, posestnik, Pr-
žan 2, št. Vid nad Ljublj.

Prodamo

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam
po povzetju najmanj 5 kg.
Izkoristite priliko, dokler
traja zaloga. L. Brozović,
kemička čistilna perja,
Zagreb, Ilica 82.

Hoje

(500), rastoče in zaza-
movane, okrog 350 m²,
naprodaj v gozdu med
Rakekom in Postojno.
Ugoden dovoz na obe
postaji. Navesti pavšalno
maksimalno ceno ali pro
1 m² ter plačilne pogoje
pod »Rakek—Postojna
1248/160« štev. 6329 na
upravo lista.

Proda se stabilna, vroče-
parna
LANZ-
LOKOMOBILA
100 PH, 210 obratov, in
1 generator za vrtilni tok,
500 volt, 100 KV amp.,
oba stroja sta v najbolj-
šem stanju. Vprašati pri
Elektrarni Fall d. d.,
Maribor.

Drobneža krompirja
večjo množino — prodaj
Grad Kodeljevo.

Klavir
dobro ohranjen, ugodno
naprodaj. Naslov v upra-
vi »Slovenca« pod 6468.

Suterren. stanovanje
sobo in kuhinjo, oddam
z julijem. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod št. 6461.

FEBRUUM APARAT
patentiran v vseh kulturnih državah.
Cena Din 50 po poštnem povzetju Din 65.
Glavno skladišče za Jugoslavijo:
Stara Salvator apoteka, Osijek 1.
kamor je treba tudi poslati naročila

Šest stavbnih parcel

vsako po 600—700 m²
ugodno prodaj ob Dunaj-
ski cesti blizu »Stadiona«
Franc Jerko, Črnuče p.
Ježica.

Kupimo

Kupim
hrastove blode. — J. Po-
gačnik, Ljubljana, Kralja
Petra trg 8.

Kupimo
knjigi: Sienkiewicz, Mali
vitez, Iz viharja v za-
vetje. — Jugoslovanska
knjigarna v Ljubljani.

Kupim parcelo
na periferiji Ljubljane. —
Ponudbe na upravo Slo-
venca pod »Parcela«.

Stanovanja

Sobo in kuhinjo
oddam mirni gospej tak-
oj. — Naslov pove upr-
vi »Slovenca« pod št. 6447.

Suterren. stanovanje
sobo in kuhinjo, oddam
z julijem. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod št. 6461.

Berite

»Slovenca«
in oglašujte v njem!

Posestva

Rakek: Posestvo: hiša z
moderno beton. kletjo
(do 1500 hl), enonad-
stropna, najboljše sta-
nje, gospodarska po-
slopja, velika senožet
in njiva, obe na Ra-
keku, 230.000 Din.

Planina: Posestvo: z do-
bro znano gostilno ob
meji, gostilniški inven-
tar in kuhinjska opre-
ma, opremljene 4 spal-
ne sobe, klet, ledeni-
ca, prostorna veranda,
6 oralo zemlje in 4
orali črne gozda. —
Ugodna cena.
Pojasnila za prodajo:
Dr. Ivan Černe, gospo-
darska pisarna, Ljub-
ljana, Miklošičeva 6.

Posestvo
prodaj v gorenjski vasi
Rateče. Hiša s trgovino,
gospodarsko poslopje, en
travnik, 4 njive, 3 gozdi,
pripravno za gostilno, de-
set minut od postaje, pri-
merno za vsako trgovino;
event. prodaj samo hišo
z gospodar. poslopjem. —
Poizve se pri lastniku
Jožefu Jesih, Medvode.

Hiša se prodaj
enonadst., podkletena -
lokalni za trgovino, go-
stilno, kavarno ali pe-
karno. — Ponudbe upravi
»Slovenca« v Mariboru
pod »Prometno 300.000«.

Novo hišo

dvodružinsko, prodaj v
bližini Ljubljane. Naslov
v upravi Slov. št. 6465.

Vnajem

Iščem valjčni ali navadni

kmečki mlin

za v najem. Ponudbe na
podružnico »Slovenca«
Celje.

Priporočajte povsed

dnevnik
»SLOVENE«

Razno

Fotograf. potrebščine

in vsakovrstne aparate,
tudi na obroke, kupi pri
strokovnjaku. Fotograf-
sko specialno podjetje:
Meyer, Maribor, Gospo-
ska 39.

Maline

se bodo dobile v prihod-
nji sezoni od 15 do 20
ton pri trvdki Jul. Hro-
nek, podružnica Macelj,
p. Podlehnik pri Ptuj

Fotografski atelje

novi otvorjen; najmoder-
nejši aparati, najnovejše
svetlobne naprave. Foto
Meyer, Maribor, Gospo-
ska 39.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast. koncesijon.,
Camernik, Ljubljana (Ju-
goavto), Dunajska cesta
36. Telef. 2236. Strokov-
niški teoretičen pouk in
praktične vožnje na raz-
ličnih modernih avtomob-
ilih, s pričetkom vsa-
kega prvega.

Trimesečni tečaj

za strojno pletenje se
otvori s 1. julijem. Po-
učevalo se bo pletenje
na raznih sistemih stro-
jev, krojenje, šivanje, iz-
delava itd. Prijave spre-
jema oblastveno prijav-
ljeno učilišče Gizela
Franzl, Privoz 10.

Objava

Uprava državnih monopolov želi nabaviti
potom druge ponudbene razprave, ki se bo vršila
dne 5. julija 1929 ob 11 dopoldne v pisarni
upravnika državnih monopolov

500 m³ desk raznih dimenzij

za potrebe tobač. tovarne v Banja Luki in Zagrebu.
Pogoji kakor tudi vsa ostala pojasnila se mo-
rejo dobiti v pisarni ekonomskega oddelka vsak
delavnik od 10 do 12 dopoldne.
Iz pisarne uprave državnih monopolov E. M. b.
12.319, v Beogradu, dne 7. junija 1929.

Zahvala

Podpisani se zahvaljujem tem potom nepre-
cenjivemu društvu

„Ljudska samopomoč“

za znatno podporo, katera se mi je izplačala po
smrti mojega očeta g. JANEZA TOMŠIČA.

Moja prijetna dolžnost je, da priporočam to
prekoristno društvo vsakomur v takojšnji pristop,
ako še ni njega član.

Velike Lašče, dne 10. junija 1929.
Alojz Tomšič.

1 steklenica vsebuje 1/2 litra

Okrepitev krvi
je potrebna vsem
posebno
onim, ki nimajo
kdor ima
kdor je prebolel
kakršnekoli
osobito
ki hodijo v

letni čas!

slabokrvnim
teka
slabe živce
bolezen pozim
otrokom
šolo.

Železnato kina vino se do-
biva v vseh lekarnah in
drogerijah. 1 velika steklenica 1/2 litra
Din 40.—. Po pošti pošilja Laboratorij
»ALGA« Sušak. — 3 velike steklenice
1/2 litra za Din 128.—, 6 velikih pollit-
stkenic za Din 248.— in 1 zastoj

Zdravniki trdijo, da za okrepitev otrok
zadostajo 3 velike steklenice in sicer po
3 male žlice na dan pred jedjo. Odraslim
treba 3-4 velikih steklenic po 3 velike žli-
ce na dan pred jedjo.

Blago za divane
in otomane
v veliki izbiri

priporoča
A. & E. Skabernè
Ljubljana

Krajevni zastopniki.
V vseh krajih SLOVENIJE potrebujemo energič-
ne in dobro vpeljene zastopnike za prvovrstni
inozemski tovarski predmet. Zaslužek dober in
zastojan. — — — Ponudbe naj se pošljejo na
»Prometno Agencijo, Beograd«. Wilsonov
trg 107, pod šifro »Lunika« London.

Najboljši in najekonomičnejši
ELEKTROMOTORJI
iz znanih čeških tovarn
Škodovi zavodi v Plzinju
se nahajajo v velikosti 1/4 do
30 k. s. stalno na zalogi v
Ljubljani. — Obrnite se na
Zastopstvo Škodovih Zavodov, Ljubljana
Selenburgova ulica 7. — Telefon 2966

HELENA KLEMENČIČ naznanja vsem sorodnikom in znan-
cem, da je umrl njen brat
Janez Klemenčič
nadučitelj v pokoju
v 76. letu starosti. Po daljšem bolehanju je stopil dobro pri-
pravljen pred večnega Sodnika. Pogreb bo v petek 14. junija
1929 ob 10 v Kovorju.
Kovor, dne 12. junija 1929.

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

»Gospod, to je vendar jasno ali pa bi vi ne bili
zdaj tukaj. Pravim, takoj naložite še kaj na ta vaš
ogjenj!«

V njegovem glasu je bila neka tako odločna za-
poved, da so Jim, Sam in Greg vsi naenkrat planili
pokonec in ubogali. Nasekali so veliko lesa in ko
so ga vrgli na grmado, so plameni švigali kvišku
in pošastno ožarjali gozdno okolico.

»Zdaj bo bolje,« reče Milliken. »Ti ljudje ne ma-
rajo luči, ti Mrakovidci. Ker pa me baš zdaj zasledu-
jejo, bo najboljše, če pripravite svoje puške, preden
vam še kaj povem.«

»To se pa sliši prav zabavno,« zamrmra Greg.

»Ne, gospod,« reče Milliken, »prav nič zabav-
nega ni: ne ta zadeva ne ti lesovi in ne ljudstvo, ki
v njih živi!«

»Priporočite nam, Mr. Milliken!« reče profesor.

»Saj ni kaj prida praviti. Jaz sem iskalec kav-
čuka pa sva z mojim tovarišem Bertom Wardenom
prodirala po reki Xingu navzgor in mislim, da sva
prišla tako daleč ko nihče pred nama. Nato pa sva
slišala praviti, da se v hribih dobivajo diamanti, zato

»Mestice ali mešance je potomec iz zakona, kjer
je en zakonski drug belega, drugi indijanskega plemena.

sem najel dva mestica²⁹ in šel iskat. V teh gozdovih
pa smo pošteno zašli in prikrevsali naravnost v de-
želo Mrakovidcev, ne da bi zato vedeli. Neko noč so
nas obkolili, ubili moja tovariša s kopji, mene pa
vneli. Bil sem pri njih tri mesece, če prav vem. Vedno
sem prežal na priliko, da bi jim ušel in včeraj se
mi je ponudila. A ti ljudje imajo nosove kot psi in
te zasledujejo lahko z vohom in tako sem vedel, da
bo slabo, ako bi hodil po tleh. Zato sem takoj zlezal
na drevo in ker sem bil sedem let kot ladijski deček
na morju, sem lahko potoval z drevesa na drevo no-
ter do noči. Nato pa sem zagledal vaš ogenj in prišel
k vam kakor mačka, ki je zavohala meso. Ker pa
govorim baš o mesu, bi vam bil hvaležen, ako bi mi
ga dali za ena usta.

Dali so mu, kar so imeli, in med tem, ko je jedel,
ga je profesor izpraševal. »Kdo so ti ljudje, ki jim
pravite Mrakovidci?«

»Mislim, da v Braziliji ni gnusnejšega naroda.
Njihova koža ima ilovnato barvo, oči pa modro. Živijo
v najtemnejših gozdnih kotih v kočah brez oken. Po-
dnevni nikoli ne pridejo ven, kajti oči jim ne prene-
sejo solnčne luči, ampak opravljajo svoje delo in lov
samo ponoči.«

»Kaj? Potem so pa gotovo niktalopi,« razlaga
profesor.

»Kaj se to pravi, gospod?«

»Mrakovidci ali ljudje, ki vidijo tudi v mraku in
ponoči.«

»No, ali jim nisem tudi jaz tako rekel?« vpraša
Milliken. »Mislim, da ni treba rabiti tujih besedi, ka-
dar lahko lepo po ameriško poveste.«

Profesor se nasmehne. Prav imate, Mr. Milliken.
Toda povejte mi, ali jih bo naš ogenj zadržal?«

»Ne verjamem,« odvrne Amerikanec brez ovin-
kov, »mogoče pač vaše puške. Niso vajeni strelnega
orožja. Pa vkljub temu vas čaka prava huda ura, ako
pridejo semkaj.«

»Ali mislite, da bodo prišli?«

»Gotovo. Ne morem reči, da bi bili več ko tri
milje oddaljeni od njihove vasi, dasi se mi je radi
čudnega potovanja zdelo trideset.«

Tu spregovori Greg in pripomni: »Ako oni nas
lahko vidijo, mi pa njih ne, bo stvar nekoliko ne-
rodna. Kakšno orožje pa imajo? Loke in puščice?«

»Ne,« odvrne Milliken. »Ker napadajo ponoči,
jim lok in puščica ne koristita nič. Uporabljajo pa
kopje. Pozor!« nenadoma krikne in že je mimo nje-
gove glave siknilo dolgo in tenko kopje ter se tre-
petaje zasadilo v drevesno deblo za njim.

56. Napadajo cele tolpe.

Še preden se je kopje nehalo tresti, že spre-
govori profesorjeva puška in cvileč krik iz teme
onstran ognja pove, da je krogla zadela.

»Eden je že manj,« pripomni Milliken vsakdanje.
»Kar gotovo je bil to poglavar. Prav zloben človek
je. Fantje, le goriva na ogenj! Svetloba jim je zo-
prna.«

Cele kupe lesa nagrmadijo na ogenj in ko so
plameni prasketaje planili kvišku, so za hip zagle-
dali sence alovate barve, ki so hušknile v temo.

»Ali se bodo zdaj pobrali?« vpraša profesor.